

Garai Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde

Pedagógiai Program

2015.

Kajtár Anikó

Tartalom

Az intézmény adatai	2
Bevezető.....	2
I. HELYZETELEMZÉS.....	4
a) Óvodánk jellemzése.....	4
b) Személyi feltételek	4
c) Tárgyi feltételek.....	5
II. AZ ÓVODA JÖVŐKÉPE	6
a) Óvodaképünk	6
b) Gyermekképünk	8
c) Pedagóguskép	9
III. NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, CÉLJAINK, FELADATAINK	11
Nevelési alapelveink.....	11
Nevelési céljaink	12
Nevelési feladataink	15
IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	16
1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés.....	16
2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés fejlesztése	26
3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés	30
4. Nemzetiségi nevelés.....	33
5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek.....	30
V. GYERMEKVÉDELEM.....	40
VI. AZ ÓVODAI ÉLETMEGSZERVEZÉSE	42
Heti és napirendünk.....	42
VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI.....	44
1.) Játék.....	44
2.) Verselés, mesélés	49
3.) Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	51
4.) Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	53
5.) Mozgás.....	55
6.) Külső világ tevékeny megismerése.....	57
7.) Munkajellegű tevékenységek.....	63
8.) A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	65
VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	68
Felhasznált irodalom.....	71
Záró rendelkezések.....	72

Az intézmény adatai

Az intézmény megnevezése: Garai Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde

Az intézmény OM azonosítója: 202191

Az intézmény címe: 6522 Gara, Kossuth L. u. 82.

Az intézmény fenntartója: Gara Község Önkormányzata

A fenntartó címe: 6522 Gara, Kossuth L. u. 62.

Az óvoda neve: Garai Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde

Telefon: 0679/456-238

Az óvoda vezetője: Kajtár Anikó

Az óvoda típusa: nappali rendszerű óvodai nevelés – kétnyelvű nemzetiségi nevelés, oktatás

A program benyújtója: Kajtár Anikó intézményvezető

A programot készítette: Garai Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete

BEVEZETŐ

„A gyereknevelésben nem beszélni kell. Mondhatsz, amit akarsz, úgysem a szavaiddal – az életeddel mutatsz példát.”

Nyíró András

Az óvodánkba beíratott kisgyermekeknek szüksége van érzelmek gazdag élményekre, tapasztalatokra épülő óvodai nevelésre. Az óvodás éveknek meghatározó szerepe van a gyermekek személyiségfejlődésében, hiszen kisgyermek korban dől el, hogy milyen személyiséggé válunk. Gyermekeinknek nem csak lehetősége, hanem joga van a védelemre, gondozásra, nevelésre, képességeinek egyéni ütemhez mért fejlesztésére. Ezért minden kisgyermek számára biztosítanunk kell azt a lehetőséget, hogy minőségileg garantált óvodai ellátáshoz jusson, függetlenül az anyagi helyzetétől és etnikai hovatartozásáról. Intézményünk minden dolgozója a munkáját hivatásnak tekinti, amelyet a gyermekek iránti szeretet és tisztelet vezérel, hiszen a gyermeket nevelni csak határtalan szeretettel és elfogadással lehet.

Pedagógiai programunk az értékeinkre, hagyományainkra, nemzeti sajátosságainkra, valamint a pedagógiai és pszichológiai eredményekre épült, figyelembe véve a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatát, valamint a működést meghatározó jogszabályi előírásokat:

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, illetve az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia. A gyermek fejlődő személyiség, így gondoskodásra és különleges védelemre van szüksége. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodák kiegészítő szerepet játszanak ebben.

Mivel óvodánk nemzetiségi nevelést végez, így figyelembe veszi a nemzeti, nemzetiségi óvodai nevelésének irányelvét is.

I. HELYZETELEMZÉS

a.) Óvodánk jellemzése

Gara község a bajai járás legrégebbi községe. Már az 1290-es évektől találhatunk róla adatokat. Lakossága nemzetiségét tekintve vegyes, élnek itt nagy számban magyarok, svábok, székelyek, bunyevácok és szerbek. A nemzetiségi együttélés és hovatartozás erősen jelen van a község életében, ez mozgatja a legtöbb közösségi megmozdulást, s ezáltal a gyermekek nevelésében és tanításában is jelentős szerepet játszik. Az 1700-as évek közepétől közös tanítás folyt a gyerekeknek német és bunyevác nyelven. Az első óvoda a községben 1899-ben alakult meg. 1946-ban kezdte meg működését az önálló Délszláv Óvoda, 1956-ban pedig megkezdte működését a német csoport is, mely 1970-ben lett önálló Német Óvoda. A három nemzetiségi óvoda 1973-ban egyesült, és napjainkig nemzetiségi óvodaként működik.

Községünkben ez az egyetlen óvoda működik. A demográfiai mutatók az 1980-as évektől lassú csökkenést mutatnak. A szülők többsége sajnos munkanélküli, alkalmi munkákból, közmunkából szerzik jövedelmüket. Néhányan a közeli városba, Bajára járnak dolgozni. Akadnak azonban olyan családok is, ahol csak a családfenntartó jár néhány napot dolgozni, így sajnos sok család nehéz szociális helyzetben él. Emiatt is nagyon fontos, hogy a gyerekek az óvodába érkezéstől a hazabocsátásig szeretetteljes légkörben legyenek az óvodában, mivel életükben az óvodánk adja a biztonságot és állandóságot.

b.) Személyi feltételek

Intézményünkben 5 fő felsőfokú végzettséggel rendelkező óvónő, 3 fő szakképzett és gyermekszerető dajka és 1 fő pedagógiai asszisztens dolgozik. A dolgozók végzettsége az intézményi előírásoknak minden tekintetben megfelel.

Közcélú munkásunk nincs.

3 csoportban folyik a gyermekek oktatása, vegyes korosztállyal, 3-tól 7 éves korig. 2 német csoport, a Méhecske és a Delfin csoport, és egy horvát csoport működik, ez a Pillangó csoport.

Az óvodába beírt gyerekek közül többen csak a tanév folyamán töltik be a 3. életévüket, de 2 és fél éves kortól már járhatnak. Biztosított óvodánkban a tanköteles korú gyermekek részére a logopédiai fejlesztés. Az SNI gyermekekhez gyógypedagógus jár heti 2 órában. Az utóbbi években megemelkedett a hátrányos helyzetben lévő gyerekek száma, de veszélyeztetett gyermekünk nem volt.

c.) Tárgyi feltételek

Óvodánk 2010-ben költözött a jelenlegi épületébe, amely évtizedekig az általános iskola alsó tagozataként működött, és amely az iskolás gyermekek számának csökkenése miatt összevonásra került a felső tagozattal. Így az épület megüresedett és intézményünk otthonává vált. Régi óvodánk épülete felújításra szorult, így gazdasági szempontok miatt a vezetőség a teljes felújítás helyett az új épületbe való költözés mellett döntött. Az ehhez szükséges átalakítási munkák pályázati úton váltak lehetségessé. Kiegészítésre került a konyha és mosókonyha, a gyermekek számára két gyermekmosdó, elkülönítve a fiú- és a lánymosdók. A csoporttermek, az ebédlő, a tornaterem, a szertár, a betegszoba, a folyosó és közlekedő, illetve az irodahelyiség már adott volt, ezek felújításra kerültek.

Az új épület felújítási és átalakítási munkálatait pályázati pénzüsszegekből fedeztük. A termek berendezése nagyrészt a korábbi óvoda bútoraival történt. A konyha felszerelése szintén a korábbi bútorokkal és eszközökkel, a szükséges új bútorok, mosogatótálcák a pályázati pénzüsszegekből lettek finanszírozva.

Óvodánk jól felszerelt, így adottságaink kedvező lehetőséget biztosítanak a gyermekek megfelelő fejlesztéséhez. 3 csoportszobával rendelkezünk, amelyek 25 gyermek befogadására képesek, amelyek világosak, tágasak, az esztétikus dekorációk ízlésformálóak, és ezen túl megfelelő teret biztosítanak a játékhoz, különböző tevékenységformákhoz. A gyermekjátékok, valamint a gyerekek képességeinek fejlesztését segítő eszközök vásárlása folyamatos fenntartói és szülői segítséggel történik.

A törekvés a megújulásra a környezetet tekintve is folyamatos. Annak érdekében, hogy az óvodás gyermekek nevelési feltételeit szinten tarthassuk, illetve a lehető legmagasabb szintre emelhessük, igyekszünk kihasználni minden pályázati lehetőséget. Az utóbbi években több

sikeres pályázatban vettünk részt, melyek segítségével különböző összegeket fordíthattunk eszközbeszerzésre, szakmai megújulásra.

Ilyen sikeres pályázatnak az eredményei azok az új udvari játékok is, amelyek beszerzése és beszerelése önkormányzati segítséggel valósult meg. Óvodánk további karbantartásához, állagmegóvásához, esetleges további felújításához az aktuális költségvetés és reményeink szerint további sikeres pályázatok anyagi forrásai biztosítanak majd lehetőséget. Mivel intézményünk nemzetiségi óvoda, ezáltal segítséget és támogatást kapunk a nemzetiségi önkormányzatoktól is.

A tornaszoba felszereltsége megfelel a követelményeknek. Gyermekek mozgásigényét maximálisan kielégíti. Megtalálható a sportfelszerelések között a zsámoly, a trambulin, hullahopp karikák, tornapad, tornaszekrény, tornaszőnyeg, labdák, babzsákok, bordásfal, ügyességi játékok.

Az óvoda épületéhez tartozik egy 100 m²-es udvar, ami nem túl tágas, de fával borított. Felszereltsége pályázati úton került felújítása. Így jelenleg az gyerekek új homokozóban, több új hintán, csúszdán és mászókan játszhatnak.

II. AZ ÓVODA JÖVŐKÉPE

a) Óvodaképünk

A községben egy óvoda működik, ahol a nevelt gyermekek között megtalálhatók az értelmiségi szülők gyermekei, vállalkozó szülők gyermekei, alkalmazottaké és munkanélküli családok gyermekei egyaránt. A szülők iskolázottsága eltérő, ahogy a szülők életkor szerinti megoszlása is nagyon változó képet mutat. Vannak a szülők között alig 20 éves anyukák és apukák, és vannak 40 év felettiak is. A családok összetételében vannak teljes családok, több generációs teljes családok, elvált szülők, gyermekét egyedül nevelő anya, illetve apa is.

Az óvoda a családi nevelés kiegészítője 3 éves kortól az iskolába lépésig, így tiszteletben tartjuk annak elsődlegességét az óvodás korú gyermekek életében. Óvodánk biztosítja a gyermekek fejlődésének és nevelésének megfelelő feltételeit, segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedést, valamint az ahhoz szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Nevelőtestületünk jól felkészült szakmailag és a megújulásra törekszik, a tárgyi feltételek is biztosítottak. Lehetőség van testületen belül is az önállóságra, valamint a kezdeményezésre. Erősítjük az értékek pozitív megközelítését, illetve elfogadjuk a különbözőségeket.

Intézményünk fontosnak tartja az óvoda és a család közötti kapcsolat erősítését, ápolását. Eredményes nevelésünkhöz szükség van a szülőkre is. A gyermek megismerése a család megismerésével kell, hogy kezdődjön. Az óvoda és a szülők között kialakított pozitív kapcsolat az óvodai nevelés fontos eleme. A szülőknek érezniük kell, hogy gyermekük biztonságban van az óvodában, és szeretet veszi körül, illetve, hogy gyermekük fejlesztésében társak vagyunk.

Nekünk, nevelőknek szakmai felkészültségünkkel és emberi magatartásunkkal példamutatónak kell lennünk a család számára.

A gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges feltételeket a napi és heti rend biztosítja, a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésével, illetve szervezésével. A napirend igazodik a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint a különböző tevékenységekhez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség, folyamatosság érzelmi biztonságot teremt a gyermekeknek. Fontos a tevékenységek közötti egyenletes arányok kialakítása, figyelve a játék kiemelkedő szerepére. A napi és heti rendet minden csoportban az óvodapedagógusok alakítják ki.

Reményeink szerint pályázati forrásokból sikerül megvalósítani:

- Kulturális programok lebonyolítását, beleértve múzeumlátogatásokat, tanulmányi kirándulásokat.
- Esetleges nyári táborokat.
- Környezeti kirándulásokat, túrákat. A gyermekeket szeretnénk intenzívebb környezeti nevelésben részesíteni. Ennek megfelelő segítő eszköze lenne, ha a gyerekek közvetlen közelről ismerik meg a természetet és az őket körülvevő környezetet. Célunk a környezettudatos nemzedék nevelése.
- Óvodapedagógusaink részére az elvárt továbbképzések biztosítása.
- Óvodai eszközfejlesztés.

b) Gyermekképünk

„Aki szeret, annak semmi sem nehéz,
semmi sem lehetetlen!”

Szent Ágoston

Nevelésünk gyermekközpontú, szeretettel vesszük őket körül. A gyermekekkel foglalkozó óvónők és minden dolgozónk gyermekszerető. A szeretetteljes légkör biztonságérzést vált ki a gyermekekből, így a gyermek kiegyensúlyozott személyiséggé válik, aki képes a szeretet elfogadására és átadására.

Intézményünk alapelve, hogy minden gyermek egyéniség, minden gyermeket olyannak fogadunk el, amilyen. A gyermeket saját magához fejlesztjük, és kísérjük figyelemmel a fejlődését. Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik szeretnek közösségben élni, alkalmazkodni tudnak egy közösség szabályaihoz, elfogadva a különbözőségeket, dönteni tudjanak képességeiknek megfelelően. Természetes gyermeki megnyilvánulásokra támaszkodva juttatjuk élményekhez őket. Fontosnak tartjuk minden gyermek személyiségének tiszteletben tartását. Különböző játékokon keresztül törekszünk a képességeiket fejleszteni, mindezt eltérő egyéniségük és sajátosságaik figyelembevételével. A játék a gyermekek alapvető tevékenysége. Foglalkozásainkat közvetlen tapasztalatszerzésre építjük. Minden gyermeket aktív részvételre ösztönzünk. Ennek megfelelően alakítjuk a gyermekeket körülvevő személyi feltételeket és a tárgyi környezetet.

Mivel nemzetiségi óvoda vagyunk, tehát horvát és német nemzetiséghez tartozó gyerekek is járnak hozzánk, nemzetiségi nyelvi nevelés is folyik, ezért fontosnak érezzük, hogy a gyermekek elfogadják társaik másságát ezen és más területen is. Legyen az nemzetiségi hovatartozás, más nyelv használata, más községből való származás, de akár beszédhiba vagy mozgásszervi másság.

c) **Pedagóguskép**

Képzett óvodapedagógusokként gondoskodunk a nevelési célkitűzések mind teljesebb megvalósulásáról és a szakmai munka színvonalának biztosításáról. Célunk olyan érzelemgazdag és tevékeny élettér megteremtése, amelyben a gyermekek testi, lelki és érzelmi fejlődése kiteljesedhet. A minél színvonalasabb pedagógiai munka biztosításához az intézményben dolgozó óvodapedagógusoknak folyamatos szakmai megújulásra van szükségük. Ennek érdekében kihasználják a továbbképzések kínálta lehetőségeket, ezzel is elősegítve, hogy a lehető legmagasabb szintű szakmai munkával tudják biztosítani a gyermekek számára a megfelelő fejlesztést. Emellett az óvónők önképzéssel készülnek, fejlesztik nevelő-oktatómunkájukat.

Dolgozóink fontosnak tartják a gyermekek személyiségének tiszteletben tartását. Fontos a játékon keresztül történő fejlesztés, a szokások kialakítása, a tanulás iránti motiváció megalapozása, az egyéni fejlesztés, az iskolai életmódra történő előkészítés. Folyamatos a törekvés, hogy a gyermekek egyéni sajátosságainak, eltérő képességeinek és fejlődésének meg tudjunk felelni.

Ahhoz, hogy egy intézményben megfelelő és hatékony munka folyjon, egy jól működő összetartozó közösségre van szükség. Az óvónők és dajkák összehangolt munkája sikerünk egyik záloga, ezért kiemelten fontos, hogy az óvoda összetartozó közösségét, közösségi szellemét ápoljuk és megőrizzük. Ennek legfontosabb pillére az egymás iránti tisztelet és bizalom. Akkor tudunk eredményesen együtt dolgozni és akkor fogunk eredményeket elérni, ha mindenki képességei szerint hozzájárul a közös siker eléréséhez.

A szervezeti kultúra fejlesztéséhez alkalmazunk egyénre és csoportra ható módszereket egyaránt.

- vezetői megbeszélések
- munkaértekezletek
- nevelési értekezletek
- szülői értekezletek, fogadóórák
- szülői munkaközösségi értekezletek

Emellett fontos:

- a kommunikációs, illetve csoportmunkát fejlesztő tréningek alkalmazása,
- dolgozói követelményrendszer kidolgozása és alkalmazása,
- egyéni fejlesztési tervek kidolgozása,
- dolgozók értékelési rendszerének kialakítása, egyéni beszélgetések, mint motiváció alkalmazása.

Folyamatosan változó, mozgásban levő világunk kihívásaira szüntelen figyelünk, észlelnünk kell. A fejlődő gyermekeket neveljük, formáljuk, adottságaikat, képességeiket fejlesztjük. Kultúrát és tudást adunk át nekik, mint felelős nevelők. Éppen ezért a kiemelkedő pedagógiai munka biztosításához elengedhetetlen az állandó szakmai megújulás, hogy az oktatásban magas szinten tudjunk helytállni, naprakész szaktudással rendelkezünk. Ennek egyik formája az önképzés, amellyel dolgozóink folyamatosan erősítik nevelő-oktatómunkájukat.

Másrészt különös figyelemmel követjük szűk anyagi lehetőségeinkre mérten az ilyen irányú pályázati lehetőségeket, hogy a lehető legmagasabb szinten tudjuk biztosítani szakmai munkánkkal a megfelelő nevelést és oktatást a gyermekek számára.

III. NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, CÉLJAINK, FELADATAINK

Az óvoda megteremti a gyermek nevelésének és fejlődésének ideális feltételeit, segíti őket az iskolai közösségbe történő beilleszkedésben, kialakítja és segíti az ehhez szükséges személyiségvonások fejlődését, valamint segít a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulásában.

Az anyanyelvi nevelés alapvető részét képezi az óvodai nevelésnek. A gyerekeknek meg kell ismerniük a szűkebb és tágabb környezetüket. Nevelő munkánk során a hagyományok és ünnepek alapvető részét képezik intézményünk mindennapjainak. Községünk minden kulturális eseményén adunk műsort, néptáncal őrizzük a nemzetiségek hagyományait és tesszük színessé a rendezvények és a bálók műsorát. Egyes hagyomány megszervezéséért és tanításáért felváltva felelősök a csoportok.

Óvodánkban minden mássággal élő (sajátos nevelési igényű; beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő, hátrányos helyzetű, nemzetiségi hovatartozás) megtalálja a helyét. A fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus és logopédus a gyermekek képességeinek, fejlesztési lehetőségeik megtervezésével segíti a gyermekek megfelelő fejlődését.

A gyermeki magatartás alakulásának szempontjából példaértékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak viselkedése, kommunikációja. Az óvodapedagógus a nevelés kulcsszereplője. Az óvodánkban folyó nevelés gyermekközpontú, a családi nevelés kiegészítője, neveljük, védjük, óvjuk, gondozzuk gyermekeinket. Biztosítjuk az óvodás gyermek fejlődésének optimális feltételeit.

Nevelési alapelveink

- Fontos a nyugodt és családias óvodai légkör biztosítása.
- Az egészséges életmód kialakítására törekszünk.
- A gyermekek személyiségének fejlesztése érdekében a szülőkkel való hatékony együttnevelésre törekedünk.
- Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
- Hozzásegítjük a gyerekeket az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez.
- A gyermek találja meg a helyét a közösségben, igénye legyen a csoporttal való együttműködésre.
- Képességek fejlesztésére helyezük a hangsúlyt.
- Megkülönböztetett figyelmet fordítunk az egyéni különbségek felé.

- A gyermeki személyiséget az elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel.
- Kihasználjuk a természet adta lehetőségeinket a környezettudatos magatartás megalapozására.
- Példát mutatunk beszédünkkel, magatartásunkkal, empátiánkkal és őszinteségünkkel.

Nevelési céljaink

Az óvodai nevelés célja, hogy segítse a gyermeki személyiség kibontakozását, az óvodáskorú gyermekek sokoldalú és harmonikus fejlődését, valamint az esetleges hátrányok csökkentését, mindezt az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. Ebbe beletartozik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása is. Alakuljon ki egy rendszeres életritmus, egy egészséges életvitel iránti igény.

Cél, hogy megtalálják a helyüket a közösségben, képessé kell, hogy váljanak a közösség szabályainak elfogadására, illetve a különbözőségek elfogadására. Alakuljon ki önmaguk szeretete és elfogadása, alakuljon ki egy egészséges én-képük. Ezáltal váljanak képessé mások elfogadására is. Célunk egy környezettudatos viselkedés megalapozása. A gyermekek tudjanak a közvetlen környezetükben eligazodni. Emellett váljanak nyitottá a kulturális élmények befogadására.

- Óvodai nevelésünknek a gyermek személyiségének teljes kibontakozására, az alapvető szabadságok tiszteletben tartására és a bizalom kiépítésére kell irányulnia.
- Egyénre szabott fejlesztési terv készítése a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára.
- Eltérő életkori és egyéni sajátosságok, valamint az egyénenként eltérő fejlődési ütem figyelembevételével a gyermekek személyre szóló fejlesztése.
- Minél több mozgás és játék biztosítása. Játékközpontú neveléssel a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése.
- Szociális kompetenciák, csoporton és közösségen belüli együttműködési képesség kialakítása. Felelősségérzet, szociális és erkölcsi érzelmek kialakítása és fejlesztése.
- Figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekek szépen és helyesen beszéljenek.
- Gyermekek testi-lelki gondozása, egészségük védelme, edzettségük fokozása, és az

ehhez szükséges környezet megteremtése.

- Tanulási tapasztalatok megszerzésének elősegítése.
- Nagycsoportosok felkészítése az iskolai életmódra.
- Vizuális nevelés.
- Gyermekek mozgásának, egyensúlyérzékének, ritmusérzékének folyamatos fejlesztése.
- Lehetőséget kell teremtenünk a kisebbségi szokások és életmód megismerésére. Fontos a nemzetiségi nyelvek használata, annak ösztönzése, nemzetiségek tánc kultúrájának megismertetése, néptánc megszerettetése, hagyományok ápolása.
- Népi játékok megismertetése, megtanítása. Nemzetiségi nyelven is.
- Versek, mondókák tanulása, mesemondás. Nemzetiségi nyelven is.
- A gyermekeket körülvevő környezet megismertetésével olyan tudatformálás, amely a gyermeket megtanítja a környezettel való tudatos együttélésre. Kiemeljük a környezet óvását, védelmét.

Törekszünk a gyermekek egyéni, tevékenységközpontú személyiségfejlesztésére az anyanyelv széleskörű kiterjesztésével és a környezettudatos magatartás kialakításával, valamint az esélyegyenlőség lehetőségének megteremtésére minden gyermeknek, úgy a hátrányos helyzetűek, mint a sajátos nevelési igényű gyermekek tekintetében a különbözőség elfogadása mellett.

Célunk a gyermeki aktivitás, motiváltság és kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése.

Célkitűzéseink:

- Az óvoda eddig elért eredményeit megtartva törvényes és magas színvonalú intézményt működtessünk, amely az itt dolgozók együttes munkájára épül, de biztosítja a szakmai önállóságot.
- Óvodáskor végére az itt nevelt gyermekek komplex személyiségének fejlettsége, készség – és képességfejlődése megfeleljen az iskola és az élet elvárásainak.
- Intézményünk társadalmi megítélése, népszerűsége pozitív legyen, elnyerjük munkánkkal a szélesebb körű megismertséget és elismertséget.
- Az óvodai nevelés országos alapprogramjának szellemiségét tükröző egységes alapelvek érvényesítése a nevelésünk folyamatában.

- Óvodai nevelésünkben a gyermek személyiségének teljes kibontakozására emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia.
- A gyermeket - mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg.
- Nemzetiségi hagyományok ápolása, a nyelv és identitástudat megőrzése.
- Egyénileg értékes neveltséget, készséget, jártasságot és tudást birtokló gyermekek nevelése.

Nevelési célkitűzéseink:

- Autonóm és játékközpontú életmód kialakításával a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése.
- A gyermeket, mint személyiséget szeretet és megbecsülés övezzék. Az óvónőknek, dadus néniknek élő, szeretetteljes kapcsolata legyen a rájuk bízott gyermekekkel.
- Személyre szóló fejlesztés, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütemük figyelembevételével.
- Cselekvéssel szerzett tapasztalatokkal, érzelmek és élmények nyújtásával, a gyermeket körülvevő világ megismertetésével olyan tudatformálás, amely a gyermeket megtanítja a környezettel való tudatos együttélésre.

Nevelőmunkánk során a személyiségközpontúság mellett fontos kritérium kell, hogy legyen a tevékenységközpontúság. Gyermekeink sokoldalú személyisége elsősorban játékkal fejleszthető. A játék nevelő munkákban kiemelt hangsúlyt kell, hogy kapjon, mivel az óvodáskorú gyermekek alapvető tevékenysége. Ehhez életkori sajátosságokat ismerő játszani tudó óvodapedagógusokra van szükség.

Az óvodánk hagyományai, ünnepei fontos részét képezik az óvoda mindennapjainak. A falu minden eseményén szívesen adunk műsort, néptáncsal őrizzük a nemzetiségek hagyományait és színesítjük a rendezvények és bálók műsorprogramját.

Óvodánkban minden mássággal élő (sérült, etnikai kisebbség, hátrányos helyzetű) megtalálja a helyét. A fejlesztő pedagógus és gyógypedagógus a gyermekek képességeinek, fejlesztési lehetőségeik megtervezésével segíti a gyermekek megfelelő fejlődését.

Nevelési feladataink

Az óvodai nevelés feladata összességében az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítését foglalja magában. Így az értelmi fejlesztést, az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítását, valamint az egészséges életmód alakítását.

Fontos feladatunknak tartjuk a gyermekek sokoldalú és harmonikus fejlesztését. Az életkori és egyéni sajátosságokat, illetve a gyermekek átlagostól eltérő fejlődési ütemét mindig figyelembe vesszük. A különleges bánásmódot igénylő gyermeket is önmagához képest fejlesztjük.

Nevelési-oktatói feladatok:

- Gyermekek gondozása testi-lelki szempontból, egészségük védelme, edzettségük fokozása.
- Az ehhez szükséges környezet megteremtése.
- Az alapvető egészségügyi szokások elsajátítása.
- Teremtünk lehetőséget a kisebbségi szokások és életmód megismerésére.
- Nemzetiségi nyelvek használata, a német és a horvát nyelvek ápolása és tanítása.
- Népi játékokkal való ismerkedés, nemzetiségi nyelven is.
- A szükséges szociális és erkölcsi érzelmek kialakulásának elősegítése és fejlesztése közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlásával.
- Tanulási tapasztalatok szerzésének segítése.
- Csoporton belüli együttműködés, együttjátászás képességének kialakítása, felelősségérzet kialakítása.
- Nemzetiségek tánc kultúrájának megismertetése.
- Néptánc megszerettetése, egyszerű lépések, táncos mozdulatok elsajátítása, hagyományok ápolása.
- Nemzetiségi nyelvek használatának ösztönzése.
- Nap fontos része legyen a mesemondás.
- Mondókák, versek tanulása. Nemzetiségi nyelven is.
- Vizuális nevelés.
- Folyamatosan fejlődjön a gyermekek mozgása, egyensúlyérzékük, ritmusérzékük.
- Nagycsoportosok felkészítése az iskolai életmódra.
- Egyénre szabott fejlesztési terv készítése a gyermekekről, ezek alapján fejlesztés.
- Kiemelten fontos a családi és az óvodai nevelés összehangolása.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi higiéné területére terjednek ki.

a) Az egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja. A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit/pl. a mozgásigény kifejlését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását./ A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagy fokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén is múlik. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alap élelmiszercsoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. A gyermekek gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket. Óvodánkban az étkezéseket kötött keretek között szervezzük. Az intézményben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Az óvodai élelmezés nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset, édességet.. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az

óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek részt - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten -, és legyenek részesei étkezéskor az önkiszolgálásnak. Feladatunk:

- a kulturált étkezési körülmények biztosítása.
- Óvodai napirend keretében az óvónők a dajkákkal együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.
- Az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához. Intenzív rágásra ösztönözni.
- Folyadék folyamatos biztosítása.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.
- Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállításának irányítása a dajka feladata
- Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára
- A szülőkkel, támogatókkal közösen hetente gyümölcs- és zöldség-napot tartunk
- Tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).
- Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak, kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.

Önállóan töltenek vizet a kancsóból.

Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek. Szívesen kóstolnak meg új ízeket.

Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.

Az óvodába nem hoznak szénsavas üdítőt, chips-et a gyermekeknek.

b) A mindennapos testnevelés, testmozgás

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek

mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár. A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A felfrissítő, edző mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Emellett korcsoportra szabott, testnevelési csoportos foglalkozást is tartunk hetente, amelyen olyan elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek, amelyek sportági mozgásokból levezethetők, de elemi jellegüknel fogva már elveszítették sportági jellegüket.(mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás). A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és munkaeszközökkel való munkálkodások. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést.. A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére. Az egyensúlyérzék kialakítására speciális eszközöket is használunk. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás, ezért a szervezett tornafoglalkozások keretében prevenció, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk. Évente szervezünk sportnapot gyermekeink és családjaik számára, ezzel is megalapozva a rendszeres mozgás megszerettetését, felkelteni az életen át tartó sporttevékenység iránti igényt óvodásainkban.

Feladataink:

A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.

Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek. nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).

Minél több alkalom biztosítsa a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.

A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.

Irányított mozgásos játékokat szervezni mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal, különböző időkerettel.

Edzési lehetőséget biztosítani a környezet, levegő, nap kihasználásával

Megtervezni a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.

Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosítani a gyerekeknek a fokozatosságot betartva.

A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak).

Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében. A mozgás utáni regenerálódás biztosítása.

Szülők bevonása a programba.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.

Képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.

Örömként élük meg a- közös (játékos, sportos) mozgást.

Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyszelésük legyen összerendezett.

Ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.

- Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

c) A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésének feladata

Felmérések igazolják, hogy az óvodásgyermeknek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív

példát mutassanak a gyerekeiknek. és induljon mozgalom a kisgyermek otthoni dohányzásmentes környezete érdekében.

Ajánlott tevékenységek: Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan.

Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás.

Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.

Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkérmények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.

Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

d) A bántalmazás és erőszak megelőzése a who definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.” Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos

ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben. Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése. A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti. Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyermek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.) Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem- és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet. Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételt - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Feladataink:

Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkalni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

e) Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre. Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki. Elsősegély doboz kötelező minden óvodában. Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felhívás, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszerek: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások: Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat: - az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás, - a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások, - a tilos és az elvárható magatartásforma. A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

f) Személyi Higiénia

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus, a dajka és a kisgyermekgondozó részéről bensőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszegyenítést. Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására. Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Feladataink:

A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.

A legfőbb személyi higiénias nevelési feladatunk: a kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása. Az óvónő, a gondozónő és a dajka részt vállal ennek begyakoroltatásában.

A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.

A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket. A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.

A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.

A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.

Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t.

Vegyék észre bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érzéik.

Csak a saját felszerelésüket használják.

A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.

Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt

. Segítsenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Öltözködés Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát. A gyermekeknek külön öltöző szekrényük van, ovis zsákjuk, tornazsákjuk. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék. Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő, legyen hajlékony a talp, széles az orr-rész, és megfelelő a méret. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

Feladataink:

Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.

Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzározás, kifordítás, elejeháta, bal-jobb megkülönböztetése.

Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása,

A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.

A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.

Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot. A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Teljesen önállóan öltöznek.

Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.

Önállóak az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.

Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.

Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.

Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.

Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat.

Feladataink:

Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).

A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.

A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés elalvás előtt.

Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” –kel való alvást.

Shoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni.

Ismerik és betartják a szabályokat.

Nyugodtan, csendben pihennek minimum 1 órát.

A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját.

Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök).

Takarékoskodnak a vízzel

A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása).

2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés fejlesztése

Az óvodás korú gyermekek második szociális színtere az óvoda. Fontos cél, hogy egy kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó otthonos, derűs, szeretetteljes, befogadó légkör létrehozása, amely kiegészíti a családi nevelést. Így alakulnak a gyermekek társas szükségletei. Gazdagodnak az erkölcsi, esztétikai, intellektuális érzelmei. Fejlődik a közösséghez és a különbözőségek elfogadásához való pozitív viszonyuk. Az óvodapedagógus és a dajka személyisége modell a gyermek számára, és egy érzelmi biztonságot nyújtó személy is.

Feladataink:

- A befogadástól az óvodáskor végéig barátságos, családi környezet biztosítása, a gyermekek életrendjének és a közös tevékenységeinek megszervezése.
- Az erkölcsi nevelés alakítása, a jó és rossz felismerése, az őszinteség, az igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése saját élethelyzetben való megtapasztalása, a dolgozók modellértékű bánásmódja során.
- A fejlettségéhez alkalmazkodó szokás – és normarendszer kialakítása.
- A közösségi nevelés, az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése, a különbözőség elfogadása, tisztelete.
- Társas kapcsolatok alakulásának segítése, a közösségi érzés elmélyítése a gyermek–gyermek, gyermek–óvodapedagógus, gyermek–dajka viszonylatában, melyet pozitív attitűd jellemez.
- A gyermekek szociális érzékenységének fejlesztése, az éntudat alakulásának elősegítése, az egészséges életvitelhez, a társadalmi élet mindennapjaihoz szükséges jártasságok, készségek alakítása.
- A nevelésünk hagyományrendszerébe beépülő, ismétlődő, közös, örömteli tevékenységek szervezésével a szülőföldhöz való kötődés és a hazaszeretet érzelmi megalapozása, az összetartozás élményének erősítése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek különbözőségeinek elfogadása és tisztelete, valamint az egyenlő hozzáférés biztosítása.
- A hátrányos helyzetű gyermekek mielőbbi beóvodázása és rendszeres óvodába járásának segítése nyitott programokkal, valamint a családi intervenció gyakorlatának megvalósításával.

- A szülők bizalmának megnyerése, szemléletének formálása a nevelési problémák közös megoldásában.
- A szociális hátrányok enyhítésére szükség szerint lehetőséget teremtünk az óvodai felszerelések biztosítására (ágynemű, váltóruha).

Befogadás

Feladataink:

- Családlátogatással személyes kapcsolatfelvétel, környezettanulmány (anamnézis felvétel).
- Anyás befogadás, fokozatos időcsökkentéssel. Az együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermek napirendjét, szokásait. (A gyermekek kedvenc játékaikat, tárgyaikat, biztonságukat fokozó eszközeiket magukkal hozhatják).
- A befogadásban egyidejűleg mindkét óvónő és a dajka is részt vesz. Kiemelt feladatot kap a befogadásban az új munkakörben foglalkoztatott pedagógiai asszisztens is. Az együttjátás mellett megismerkednek a gyermekek a csoportszobában és az udvaron elhelyezett mozgásfejlesztő játékokkal, szerekekkel. Az óvónők a szülőknek, gyermekeknek az életkori elvárásnak megfelelően közvetítik és közösen gyakoroltatják a tevékenységeket. A tevékenységek megerősítése sok-sok érzelmi átéléssel, játékosan történik, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, egyéni szokásait. Különösen fontos a testápoláshoz és az étkezéshez szükséges tárgyak, azok használatának bemutatása. A befogadás kezdeti fázisa az első nyílt hét tevékenységformái, majd ezt követően az egyéni eltéréseket figyelembe véve hosszabbodhat a befogadás ideje.
- A befogadást és a gyermekek eddigi életének történéseit segíti megismerni az anamnézis lap. Az ebből származó információ az alapja a későbbi egyéni fejlődést követő dokumentációnak.
- Fokozott odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal segítjük a másik csoportba átkerülő gyermekeket.

Mindennapi élet az óvodában a közösség fejlesztése

Feladataink:

- Biztonságérzet, nyugalom megteremtése az óvodai életben.
- A tevékenységek segítik a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akarataiknak fejlődését, teret adva a gyermeki önkifejezésnek, önértékelésnek.
- Változatos napi tevékenységek, séták, ünnepek együttesével tesszük lehetővé a környezethez való kötődés kialakulását, és szűkebb – tágabb megismerését.
- A szülői felelősség erősítésére, együttműködésre törekszünk.
- Az óvónők személyes példamutatással közvetítik az erkölcsi normákat és tulajdonságokat, a jó és a rossz felismerését, az igazmondást, felelősségvállalást, segítőkészséget, figyelmességet, a különbözőségeket, toleranciát.

Hagyományaink és ünnepeink az óvodában

Az intézményben igyekszünk minden alkalmat célszerűen megragadni a közös ünnepek és hagyományok kialakítására. A közös tevékenység a gyermek fejlődésének serkentője. A közös készülődés, tervezgetés távlatot jelenthet a gyermekeknek. Fontosnak tartjuk a népi hagyományokra épülő ünnepi szokások megismerését, megőrzését, tágabb – szűkebb környezet környezetük megismerését.

Minimálisra csökkentjük a gyermekek által szorongást okozó és megterhelő szerepléseket.

A gyermekek műsorral készülnek a következő ünnepélyek alkalmával:

- Szüreti felvonulás megnyitója
- Idősek napja
- Márton napi műsor és felvonulás
- Adventi gyertyagyújtás
- Nemzetiségek által rendezett bálók (német, horvát, székely)
- Évzáró
- Alapítványi rendezvények

Ezek az ünnepek már hagyományként szerepelnek az óvodai életben. Nyilvánosak, erre meghívhatók a szülők és más vendégek is.

A gyermeki élet hagyományos ünnepi az óvodában:

- Gyermekek név- és születésnapjának közös ünneplése a csoportban.

- Évnyitó
- Szüreti bál
- Advent
- Mikulás
- Karácsonyvárás – közös karácsony
- Farsang
- Macinap
- Húsvét
- Március 15. (megemlékezés)
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Évzáró
- Madarak és fák napja – június. Ez kirándulással egybekötve.
- Nemzeti Összetartozás Napja – június. Megemlékezés foglalkozás keretében.

Várható eredmények

Szakmai és emberi kapcsolatokra épülő kölcsönös bizalmon alapuló intézményt szeretnénk működtetni, egymás és a gyermekek iránti tisztelettel, szeretettel, feltétel nélküli elfogadásával. Gyermekeink fejlődésének menete csak akkor lesz harmonikus, ha az őket körülvevő környezet nyugodt, kiegyensúlyozott, ha biztosítjuk számukra az életkorukból fakadó legfontosabb tevékenységi formát, a szabad játékot, amelyre óvodánk programja is épül. Fontos, hogy gyermekeink kielégíthessék saját szükségleteiket és az óvodában egy nagy, szerető család részévé váljanak. Fő célunk a minőségi oktatás olyan környezetben, ahol gyermeknek lenni jó és jó gyermeket nevelni. Úgy érzem, ha e kettő együttesen megvan, akkor elmondhatjuk: jó munkát végzünk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- ⇒ Érzelmileg kötődnek óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez.
- ⇒ Igényükké válik a tevékenységekben való közös részvétel és együttműködés.
- ⇒ Segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- ⇒ Természetes társas szükségleteik kielégítése során képesek a különbözőségek elfogadására, tiszteletére

- ⇒ A gyermekek igényévé válik a helyes viselkedés, a mindennapi élet szokásainak, szabályainak betartása.
- ⇒ A tevékenységekben kitartóak, a megkezdett tevékenységet a megbeszéltek alapján befejezik.
- ⇒ A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- ⇒ Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat, konfliktushelyzetben képesek megegyezésre jutni.
- ⇒ A csoport „Illemtárában” meghatározott udvariassági szokásokat igyekeznek betartani (köszönés, figyelmesség, előzékenység, vendég köszöntése, kérés, megköszönés módja).
- ⇒ Ismerik szűkebb és tágabb környezetüket, mely a szülőföldről való kötődés alapja.

3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi fejlesztés minden tevékenységi formán belül meg kell, hogy valósuljon, az anyanyelven történő nevelés fontos feladata intézményünknek. Fejlesztjük a beszédet és a kommunikációs képességeket, ezek részei a tudatos fejlesztő tevékenységünknek. A kommunikáció alapvető eszköze a beszéd és a gondolkodás. Az értelmi fejlesztés szerves része a beszéd és a kommunikáció alakulása. Mindezek anyanyelvi nevelés keretein belül is a játék által valósulnak meg elsődlegesen.

Célunk:

- Önkifejezés megalapozása.
- Érthető és kifejező beszédalképzés kialakítása.
- A nyelvi kultúra alapjainak megteremtése.
- Az anyanyelv szépségének megmutatása, fejlesztése. Annak ismeretére, megbecsülésére és szeretetére történő nevelés.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás.
- Pontos észlelés, figyelem összpontosításra való képesség fejlesztése.

Feladataink:

- ⇒ A helyes mintaadással történő szabályközvetítés.
- ⇒ Az anyanyelv és a nyelvi képességek életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő fejlesztése.
- ⇒ Oldott légkört kell létrehoznunk, amely alkalmas a jó hangulatú játékokra és a beszédgátlás oldására, s a beszédaktivitás növelésére ösztönöz.
- ⇒ Az egyéni érdeklődési kör figyelembevételével a gyermekek kíváncsiságára és érdeklődésére építünk.
- ⇒ Igyekszünk a gyermekek értelmi képességeit, hangsúlyosan a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezetet biztosítani.
- ⇒ Különösen fontos az óvodapedagógusaink és dolgozóink mintaszerű beszéde, amelynek nyelvtanilag érthetőnek, egyszerűnek, kifejezőnek és megfelelő stílusúnak kell lennie, megfelelő hanglejtés, dinamika és hangsúly alkalmazásával.
- ⇒ Ösztönözzük gyermekeinket élményeik és észrevételeik elmondására. Ezekre adnak lehetőséget a közös játékok, közös élmények, munka jellegű szabadidős tevékenységek, séták és életszerű helyzetek, amelyek folyamán bővül szókincsük és javul beszédértésük.
- ⇒ Minden lehetőséget kihasználunk a beszélgetésre a gyerekekkel, a reggeli beérkezéstől már a délutáni hazamenetelig.
- ⇒ Kisebбекnél inkább az óvodapedagógusi közlést és megállapítást alkalmazzuk, a nagyobb gyerekeknél a beszélgetések már komolyabbak és színvonalasabbak.
- ⇒ Odafigyeléssel segítjük őket, hogy a szókincsük gyarapodjon, s hogy az óvodás évek alatt eljussanak az összefüggő, helyes beszédig, a megfelelő mondat szerkesztésig.
- ⇒ Minden nap lehetőséget adunk a gyerekeknek a gyakorlásra a célirányos kérdésekkel, mind a foglalkozásokon, mind a benti és az udvari játékok során.
- ⇒ Bővítjük ismereteiket, mellyel elősegítjük a gondolkodás, s a beszéd fejlődését.
- ⇒ Mondanivalónkat érthető és világos formában közöljük.
- ⇒ Megfelelő hangerővel beszélünk.
- ⇒ Egyszerű, de mégis változatos mondatokat használunk.
- ⇒ Fejlesztjük a gyerekek beszédkedvét, beszédértését, beszédértésüket.
- ⇒ Építünk a család nyelvi kultúrájára és a hagyományaira.
- ⇒ A gyermekeket ösztönözzük arra, hogy az élményeiket kifejezzék.

Legelső lépésként pontos képet alkotunk a gyermekek szókincséről, artikulációjáról és a család beszédmodelljéről már az óvodás kor elején. Ez alapján tudjuk az egyéni fejlesztés egyes lépéseit meghatározni. A gyerekek beszédállapotának felmérése a következő szempontok alapján történik:

- helyes ejtés
- hangképzés
- beszédkezdés
- szókincs
- artikuláció
- kifejezőképesség

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- ✓ Meg tanulnak a magyar nyelv szabályainak megfelelően beszélni, jól artikulálva, alkalmazva a szép és udvarias beszéd elemeit.
- ✓ Élményeiket képesek önállóan és érthetően elmesélni.
- ✓ Képesek figyelni.
- ✓ Beszédük érthető, kifejező, összefüggő, a különféle élethelyzetekben használnak az elvont kifejezéseket.
- ✓ Beszédfegyelmük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és társaikat.
- ✓ Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelés, észlelés, képesek vizuális, auditív differenciálásra.
- ✓ Térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- ✓ Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- ✓ Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik.
- ✓ Gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és kreativitás a jellemző.
- ✓ Bátran és szíves kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel.
- ✓ A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- ✓ Tudnak szemkontaktust teremteni és tartani.

4. Nemzetiségi nevelés

A nemzetiségi óvodai nevelés célja és feladata, hogy a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően az egyes nemzetiségek nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, valamint a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

- anyanyelvi környezetet biztosítson a gyermekeknek,
- a nemzetiségi életmódhoz és kultúrához kapcsolódó hagyományokat és szokásokat ápolja és fejlessze,
- a nemzetiségi nyelv általános iskolai tanulására felkészítse a gyermeket,
- a nemzetiségi identitástudat kialakulását, fejlesztését segítse.

A nemzetiségi óvodáknak a nemzetiségi kultúra elemeinek felhasználásával kell megszervezniük a nyelv elsajátítását. Így az irodalom, a zene, és a népi játékok elemeinek megismertetésével. A nemzetiségi nevelésben részt vevő óvodapedagógusnak beszélnie kell a nemzetiségi nyelvet, ismernie kell a nemzetiség hagyományait, szellemi és tárgyi kultúráját. Ismernie kell a nemzetiség szokásait ahhoz, hogy azokat tovább tudja örökíteni. Az óvodai nevelő munkát kiegészíti a családdal, valamint más nemzetiségi intézményekkel és szervezetekkel való együttműködés. Az óvoda környezetének szintén tükröznie kell a nemzetiségek kultúráját, életmódjukat, szokásaikat és hagyományait.

Várható és elvárt fejlődési eredmények az óvodáskor végére:

- a gyermekekben pozitív érzelmi viszony alakul ki a saját nemzetisége, annak kultúrája és nyelve iránt,
- tud nemzetiségi nyelven tájékozódni a kommunikációs helyzetekben,
- ismer a gyermek nemzetiségi dalokat, verseket, meséket és játékokat,
- ismeri és megbecsüli a kisebbségi szokásokat, hagyományokat és értékeket.

Óvodánk folyamatosan igyekszik felkutatni a régi hagyományokat, megismertetni ezeket a gyerekekkel. Némely hagyományt a gyerekekkel ünnepeljük, néhány hagyomány megünneplésébe viszont a szülőket is bevonjuk. Nemzetiségi óvodaként a gyermekek és szüleik nemzetiségi identitástudatát hagyományokon keresztül, népszokásokat bemutatva, játékosan mélyítjük el.

Óvodánkban törekszünk arra, hogy jellemzően a nemzetiség nyelvén szervezzük meg a nap folyamán a gyermekek tevékenységformáit; az egészséges életmód, a játéktevékenység, a játékba integrált tanulás és a hagyományápolás terén.

A nemzetiségi hagyományápolás célja, a német és horvát nemzetiségi kultúra ápolása, a néphagyományok őrzése, továbbörökítése. Feladata a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások ápolása, fejlesztése és ezzel a nemzetiségi identitástudat alakítása.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:

- Ének-zene (öbéli játékok, népi gyermekdalok, népdalok, mondókák)
- Vers, mese, dramatikus játék (versek, népmesék).
- Rajz, mintázás, kézimunka (tárgykészítő népi játékok)
- A környezet tevékeny megismerése (jeles napok, népszokások)
- Mozgás, mozgásos játékok. (ügyességi játékok)

A hagyományápolás lehetőségei közül az óvodapedagógus, a gyermekcsoport fejlettsége, érdeklődése alapján válogathat. Feladata ezen felül, a nemzetiségi hagyományok folyamatos gyűjtése, gondos válogatás után a gyermekekkel való megismertetése. A hagyományban élő eljárások, módszerek továbbörökítése. (pl. jellegzetes motívumok) A népviseleti öltözék, és viselésének megismertetése.

Óvodáskor végére a kétnyelvű nemzetiségi nevelés terén a fejlődés várható jellemzői a következők:

- ✓ Ismerjenek utasításokat, ruhadarabokat, igéket, udvariassági formákat az öltözködéssel kapcsolatban.
- ✓ Értsék meg a mosdóban állandóan használt kifejezéseket, néhányat használjanak rendszeresen!
- ✓ Értsék a különböző ételféleségek megnevezését! Ismerjék a terítéshez szükséges eszközök nevét és tudják megszámolni ezeket 10– es számkörben. Az étkezéshez illő egyszerű relációs kifejezéseket, valamint az udvariassági kifejezéseket értsék és használják!
- ✓ Séták, kirándulások, környezeti megfigyelések alkalmával érdeklődéssel, szívesen fogadják az egyszerű tárgyak, jelenségek megnevezéseit.

- ✓ Minden játékfajtában próbálják a jól ismert kifejezéseket önállóan is alkalmazni. Értsék meg az állandóan használt kifejezéseket! Ismerjék a tárgyak, játékeszközök nevét, értsék meg a velük kapcsolatos feladataikat!
- ✓ Ismerjenek minimum 5 rövid mondókát, verset csoportosan előadva. Jól ismerjenek 2 – 3 mesét németül és horvátul. Ezek közül néhányat eszközök segítségével, óvónői irányítással dramatizálni is tudjanak.
- ✓ Örömmel nézegessenek képeskönyveket, a képen látottakat németül vagy horvátul nevezzék meg!
- ✓ Önállóan, vagy az óvónő közreműködésével játsszák a megismert körjátékokat! Az előforduló párbeszédekben gyakorolják a kérdező – válaszadó szerepét!
- ✓ Különböző szituációkban alkalmazzák németül vagy horvátul a tanult mondókákat! (kiszámolásnál, körben)
- ✓ Néhány kisebb hangterjedelmű dalt önállóan, vagy a csoporttal együtt énekeljenek.
- ✓ A mondókákat, dalokat tudjanak egyenletes lüktetéssel, ritmust tapssal kísélni.
- ✓ Az ismert hangszereket bátran használják, tudják azokat németül is megnevezni.
- ✓ Figyelmesen hallgassanak hosszabb dallamokat német vagy horvát nyelven.
- ✓ Örömmel viseljék népviseletüket, a hagyományok ápolásába tevékenyen kapcsolódjanak be.
- ✓ Ismerjenek néhány jellegzetes tánclépést, mozdulatot. Ünnepek, kulturális rendezvények német műsoraiban örömmel, aktívan vegyenek részt.

A gyermekek nyelvi fejlettségének és fejlődésének nyomon követése, a következő módon történik; óvodába lépéskor megtörténik a gyermek nemzetiségi nyelvismeretének felmérése. A nyelvi fejlődés nyomon követése a nemzetiségi kétnyelvű nevelés terén, óvónők által összeállított értékelési szempontsorról alapján történik.

5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

1.) Különleges bánásmódot igénylő gyermek

- Sajátos nevelési igényű gyermek
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek
- Kiemelten tehetséges gyermek

Sajátos nevelési igényű gyermek:

Sajátos nevelési igényű az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. Nevelése és ellátása a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereinek igénybevételével történik.

Nevelésük és oktatásuk:

(2011. évi CXC. törvény 47.§ a nemzeti köznevelésről)

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

A szülő választja ki a sajátos nevelési igényű gyermek számára megfelelő ellátást nyújtó nevelési-oktatási intézményt az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, a szülő és a gyermek igényeinek és lehetőségeinek figyelembevételével.

A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, vagy a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt, azonos óvodai csoportban, (a továbbiakban: a sajátos nevelési igényű gyermekek, - külön vagy közös vagy részben közös - nevelésében és oktatásában részt vevő óvoda és iskola, kollégium együtt: gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézmény) történhet.

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához a következő feltételek szükségesek:

a) a gyermek, tanuló külön neveléséhez és oktatásához, a fejlesztő nevelés-oktatáshoz, a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, konduktor

foglalkoztatása, a neveléshez és oktatáshoz szükséges speciális tanterv, tankönyv és egyéb segédlet,

b) egyéni előrehaladású neveléshez és oktatáshoz, integrált óvodai neveléshez, iskolai nevelés-oktatáshoz, az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatása, a foglalkozásokhoz speciális tanterv, tankönyv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök,

c) a fejlesztési területek szakértői bizottság által történő meghatározása.

Céljaink:

- Váljon természetese a többi gyermek számára, a gyermekek közötti különbözőség, mindez egy harmonikus, nyugodt, biztonságot nyújtó óvodai környezetben történjen.
- Biztosítsuk a sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségét. Segítsük fejlődésüket, javuljon az életminőségük. Ezáltal könnyebb lesz a társadalmi beilleszkedésük.

Feladataink:

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Sajátos Nevelési Igényű Gyermekek Óvodai Nevelésének Irányelvei határozzák meg feladataikat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek szívesen jár az óvodába.
- Barátokat szerez, feladatokat szeretne vállalni, örömmel részt vesz a foglalkozásokon.
- Fejlettségi szintje emelkedik.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

(2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése

személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Ez a gyermek fejlesztő foglalkozásra jogosult, amely az óvodai nevelés keretein belül valósul meg a szakértői vélemény alapján egyéni, mikrocsoportos foglalkoztatás keretében. A fejlesztésükben minden óvodapedagógus részt vesz, de a fejlesztőpedagógus tevékenysége kiemelt jelentőségű.

Kiemelten tehetséges gyermek

(2011. évi törvény a nemzeti köznevelésről 4.§ 14. pontja)

A kiemelten tehetséges gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség,

Feladatunk:

- a képességek kibontakoztatása,
- a tehetségek felismerése, nyilvántartása és egyéni nyomon követése
- elfogadó és támogató környezet

2.) Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban,

illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyermekek szociális háttere igen szélsőséges a faluban. Ezért munkánk szervezésénél figyelembe kell vennünk a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyermeket nevelő, egyszülős családok helyzetét.

Nagy az óvoda felelőssége a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésében, sok esetben csak az óvodapedagógusoktól kapnak segítséget, a kultúra megismeréséhez, és lelki és testi fejlődésükhöz.

Feladataink:

- a tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- szoros kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal és a nevelési tanácsadóval
- mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- egészséges életmódra nevelés
- egyéni fejlesztés
- tanácsadások

V. GYERMEKVÉDELEM

A gyermekek védelméről szóló törvény: 1997. évi XXXI. Az óvoda feladatait a gyermekvédelem területén részletesen szabályozza a közoktatási törvény, valamint az intézményműködését szabályozó miniszteri rendelet. A gyermekvédelmi törvény azon az elven alapszik, hogy a gyermek nevelésére elsősorban a családja jogosult és köteles, és ehhez kell az államnak és az önkormányzatnak segítséget nyújtania. A törvény összefoglalja a gyermekek alapvető jogait és a jogok érvényesülésének garanciáit, illetve a szülői jogokat és köteleességeket.

- A gyermekek védelmének rendszere
- Pénzbeli és természetbeni ellátások.
- Személyes gondoskodást nyújtó alapellátások.
- Személyes gondoskodást nyújtó szakellátások.
- A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés

Fontosnak tartjuk a gyermekvédelmi feladatok ellátását, amely minden óvónő feladata. Elsődleges feladatunk az egyének, családok, gyermekek problémáinak időben történő felismerése, és azok mi hamarabbi enyhítése, megoldás keresése.

A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a bajokat minél előbb orvosoljuk, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. A törvény a következők szerint határozza meg a veszélyeztetettség fogalmát:

„Veszélyeztetettség: olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult - állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.”

Feladataink:

- ⇒ Felderítő munka végzése.
- ⇒ Veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése.
- ⇒ Kapcsolatfelvétel a hivatalos szervekkel.
- ⇒ Indokolt esetben közös családlátogatás a csoportban dolgozó óvónővel.
- ⇒ Fokozott törődés a cigány gyermekekkel.

- ⇒ A megjelenő jogszabályok rendszeres figyelése.
- ⇒ Segítségnyújtás a segélykérelmek, környezettanulmány elkészítésében ahol szükséges.
Kapcsolat felvétel az orvossal, védőnővel szükség szerint.
- ⇒ Pszichológus kérése szükség szerint.

Óvodai szociálisszolgáltatások bevezetése: nappali ellátás, ingyenes étkeztetés, ruházati segély.

Az óvodai dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli. Az óvoda köteles a rábízott gyermekek felügyeletét ellátni és vigyázni, hogy a gyermekek kárt ne okozzanak, és károsodás ne érje őket.

VI. AZ ÓVODAI ÉLETMEGSZERVEZÉSE

Szervezeti keretek:

A csoportszervezésről évente a nevelőtestület véleménye alapján az intézményvezető dönt. A csoportkialakításánál figyelembe vesszük a szülők nyilatkozatát a nemzetiségi nevelésben való részvételről. Az óvodában így 2 német és 1 horvát csoport van. A két német csoport (Delfin és Méhecske) a részben osztott korcsoport, kis-középső, és középső-nagy. A horvát csoport vegyes korosztályú gyermekekből áll.

Az óvoda teljes nyitva tartása alatt a gyermekekkel történő tevékenységek mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Hetirend:

A hetirend kialakításánál figyelembe vesszük az óvónők munkabeosztását, és a közösen használt helyiségek pl.: a tornaszoba beosztását.

Napirendünk

A napirendünk és hetirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Mindig a gyermekek igényeit tartjuk szem előtt. A napi-és hetirendet az óvodapedagógusok alakítják ki, a spontán adódó lehetőségek figyelembe vételével. Elegendő időt biztosítva a gyermekek legfőbb tevékenységére a szabad játéokra.

Tevékenységek időtartama		A tevékenység megnevezése
6:00	9:30	A gyermekek fogadása Játék Folyamatos reggeli; munka jellegű feladatok
9:30	11:45	Kezdeményezések, Irányított tevékenységek Egyéni képességfejlesztés Játék, mozgás a szabadban Séta, levegőzés
11:45	12:00	Hazajárások elindítása, gondozási teendők

12:00	15:00	Ebéd, munkajellegű feladatok Gondozási teendők Pihenés, alvás mesével
15:00	16:00	Felkelés, gondozási teendők Uzsonna Játék

A gyermekekről szóló dokumentumok

Cél: Olyan mérési, értékelési eljárások alkalmazása, amelyek a gyermekek megismerését szolgálják. A reális és szakmailag megalapozott értékelés az alapja a további fejlesztési feladatoknak.

A szülők folyamatos és egyéni tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről.

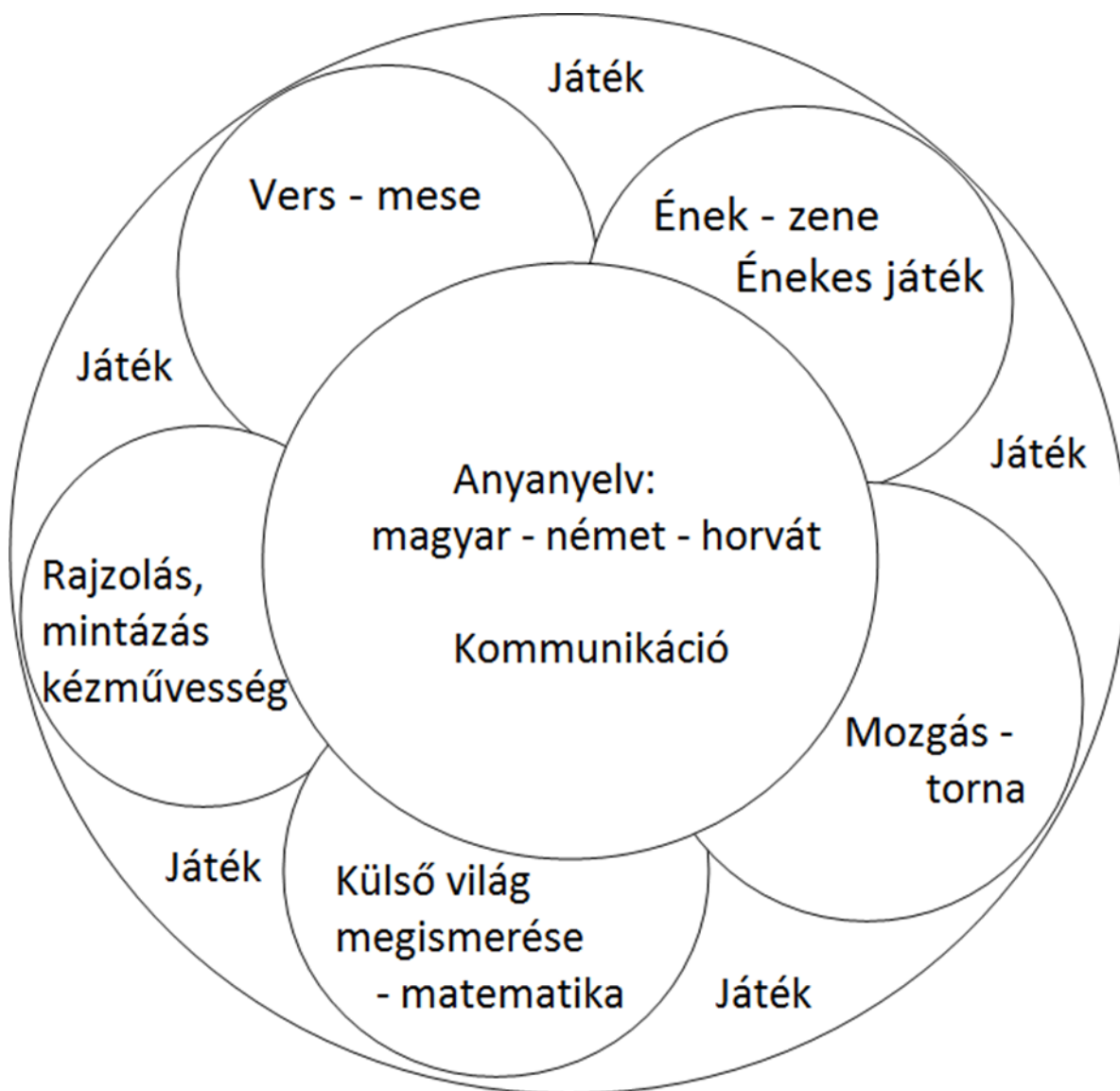
Alapelvnek tekintjük, hogy az óvoda, nevelési intézmény, így a lehetséges és szükséges mérések ennek megfelelően tervezettek. A nevelés-tanulás egymásra ható és egymást feltételező folyamatát kívánjuk a mérésekben tükröztetni.

Az információk rögzítésére szolgáló dokumentumok:

- Személyiséglap
- Csoportnapló
- Fejlődési napló
- DIFER mérőanyag
- Egyéni fejlesztési terv a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára

VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Fejlesztés tartalmának modellje

1.) Játék

A kisgyerekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a játék. Így ez az óvodai nevelés egyik leghatékonyabb eszköze is. Fejleszti és erősíti a kisgyermek kreativitását, tájékozódását, így kiemelt jelentőségű. A gyerekek legelső játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt, a szülő és az óvodapedagógus. Először utánozható mintát ad a játéktevékenységre. Később, a szabad játékfolyamat kialakulása után pedig segítő, bevonható

társ marad. A gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is a felnőtt jelenléte teszi lehetővé.

A játékhoz mindenképpen megfelelő helyre és olyan egyszerű, alakítható anyagokra és játékokra van szükség, amelyek a gyermeki fantázia kibontakozását segítik. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy ezeket a feltételeket megteremtsük. A játék kiemelt jelentőségének az óvodai napirendben is meg kell mutatkoznia. Az óvónők játékba ágyazott tevékenységek útján gyarapítják a gyermekek tudását. Az elmélyült játékhoz szükséges összefüggő játékidőt is biztosítjuk. Az egyes játékfajták gyakorlásával fejlődik a személyiségük, általa testi, lelki és szellemi harmónia jellemzi a gyerekeket. Játékos formában ismertetjük meg őket a tárgyakkal, azok tulajdonságaival, az eseményekkel. Ezzel a gyermekek értelmi képességeit fejlesztjük. A játékban megvalósíthatják saját elképzeléseiket, hangulatukat és érzelmeiket kifejezhetik. Mi óvodapedagógusok akkor avatkozunk bele a játékukba, ha a gyermekek igénylik azt, ha konfliktushelyzet alakul ki, vagy ha a játék továbbfejlesztése indokolja. Az alapvető udvariasságot, viselkedési szokások betartását játék közben is megköveteljük a gyerekektől. A szülőknél is tudatosítjuk, hogy fontos otthon is a gyermekükkel való rendszeres közös játék. Ez a gyermekek érzelmi fejlődését szolgálja.

A sajátos nevelési igényű gyermekek számára is kiemelten biztosítjuk a játéklehetőségeket. Fontos, hogy ők is jól érezzék magukat az általuk választott játékban.

A gyermekek egyéni élményeit meg kell ismernünk és figyelembe kell vennünk, ezek adhatják a játék kiindulópontját. Az óvodába lépéstől kezdve a gyerekek folyamatosan játszanak. Megismerik a játékeszközöket, megtanulják, hogy hogyan használják azokat, megjegyzik a helyüket, onnan veszik el és oda is pakolják vissza azokat. Játszanak asztali játékokkal, így kirakóznak, gyöngyöt fűznek, babáznak, autókkal játszanak, vagy kockajátékokkal játszanak. Élményeik alapján különböző szerepjátékokat játszanak. Kellékek segítségével báboznak, dramatizálnak, eszközöket is készítenek közösen olyan anyagokból, amelyeket a csoport közösen gyűjtött. Ebben az óvodapedagógusok is segítséget nyújtanak nekik. Az egyes játéktevékenységeket gyakran össze is kapcsolják.

Benn a teremben, valamint a szabadban is játszanak szabályjátékokat. Ezeket részben önállóan kezdeményezik, de időnként az óvónő segítségét igénylik. Az óvodában két formáját különböztetjük meg a játéknak. Ezek a szabad játék és az óvodapedagógus által kezdeményezett vagy irányított játék. A szabad játék esetében az önállóság és a szabadság, szabad választás biztosítva van a gyermek számára. Önállóan választhatja meg a játéktevékenységet, a játékban résztvevő társakat, a játékeszközöket és a játszóhelyet is. A

szabadjátékban fontos, hogy az óvodapedagógus lehetőleg ne zavarja meg az elmélyülten játszó gyermeket más tevékenységgel, elegendő időt hagyjon a gyermek számára a játék befejezéséhez. A kezdeményezett játékban az óvodapedagógus pedagógiai szándékkal teremt játékhelyzetet, a gyermekek egyéni fejlettségének és érdeklődési körének megfelelően, elősegítve fejlődésüket, ugyanakkor itt is biztosítva az önállóságot és az önmegvalósítást számukra. A gyermek játékválasztását mindig tiszteletben kell tartani.

Az óvodapedagógusok részéről elvárt a modellértékű viselkedés, az odafigyelés a gyermekekre, a szabályrendszerek betartatása, és a gyermekek közötti érzelmi kötődések támogatása.

Játékfeltételek megteremtése:

Kiemelten fontos a játékra ösztönző légkör. Boldogan játszani biztonságot és melegséget adó, szerető környezetben tudnak a gyerekek. Ahol érzik, hogy a felnőttek támogatására mindig számíthatnak, óvják, elfogadják és ösztönzik őket, illetve szabadon és önállóan tevékenykedhetnek. Olyan környezetet teremtünk, ahol a gyermekek egyéni vágyaikat, ötleteiket a kötetlen játéklehetőségekben meg tudják valósítani. Meg tudják választani egyaránt a játékhoz a társukat, illetve a szükséges eszközöket egyaránt. Ehhez elengedhetetlen a személyiségközpontú óvodapedagógus. Megteremtjük azokat a feltételeket a jó játék kialakulásához, amelyek által a gyermekek játéka sokoldalúbbá válik.

A játékterület kialakításánál figyelembe vesszük, hogy a helyek átalakíthatók és rugalmasan változtathatók legyenek, a gyerekek eltérő igényeit kielégítsék, a berendezések könnyen mozgathatóak és variálhatóak legyenek.

A játékokhoz játékeszközökre van szükség. Ezek gazdagítják a gyermekek fantáziáját. Helyes megválasztásukhoz mindenképp szükség van az óvodapedagógusok igényességére. Alapvetően elvárt, hogy az adott játék igazodjon a gyermek életkorához, gondolkodásra, problémamegoldásra késztesse. Arra törekszünk, hogy játékaink között a természetes anyagok kapjanak nagyobb hangsúlyt.

Játékfajták:

- Gyakorlójáték: lehet mozgásos, verbális vagy manipulációs. A véletlen cselekvés eredménye a játék, a siker készíti a gyerekeket az ismétlésre, az öröm újra átélésének érzése ösztönzi őket. Általa fejlődik a gyermekek mozgáskoordinációja,

finommotorikája, tapintásos észlelése, térészlelése, és verbális készsége is. Mindenképpen biztosítani kell az elegendő helyet, illetve a szükséges anyagokat a gyermekeknek a játékhoz. A gyakorlójáték célja, hogy a kicsik egy fejlettebb játékszintre tudjanak jutni.

- Szerepjáték: A gyakorlójátékból kialakuló tevékenység, amely élményeiken és ismereteiken alapul. Fontos a kezdeményezőkézség és az önállóság. A gyerekek a körülöttük lévő felnőttekkel azonosulnak, magatartásformájukat, cselekvésüket jelenítik meg, így fontos a megfelelő tapasztalatszerzési lehetőség és az ezeket elősegítő tárgyak. Elősegíti a kicsik akarati és erkölcsi, valamint a kommunikációs készségének fejlődését.
- Szabályjáték: A gyerekeknek szükségük van, és igénylik is a szabályokat, ezek határozzák meg a játékok módját és menetét. A szabályjáték megtanítja és segíti a gyermekeket arra, hogy hogyan viszonyuljanak egymáshoz, s a felnőttekhez, segíti az én-képük kialakulását és a kognitív képességeik fejlődését. Lehet mozgásos, illetve értelemfejlesztő szabályjáték. Előbbi esetében ismert mozgásformákat gyakorolnak a gyerekek, utóbbi jellemzője, hogy szükséges hozzá bizonyos szociális és értelmi érettség. Az alapvető feltételeket az idő, eszköz és megfelelő hely tekintetében itt is biztosítanunk kell.
- Dramatizálás: Beszédre, mozgásra és látványra alapszik. Elsősorban az irodalmi élményeiken játsszák el, ezért fontos, hogy irodalmi élményekhez juttassuk a gyerekeket. Tovább szövik a mesék vagy versek történeteit, érzelmileg azonosulnak a szereplőkhöz.
- Bábozás: sokoldalú és komplex hatása miatt alkalmas a gyermekek személyiségének fejlesztésére. Mivel a bábjáték a kicsik számára elsősorban egy játék, így felhőtlen örömet jelent, játékos módon teremt kapcsolatot a világgal és sajátít el ismereteket, az élményeket játékosan dolgozza fel. A gyermek észrevétlenül gyakorolja általa a logikus gondolkodást. A bábjáték a vizuális nevelés egyik eszköze, melynek formái és színei keltik fel először a gyerekek érdeklődését, másrészt mozgó figura, amely tevékenységre készíti a gyermekeket. Általa a negatív érzések, indulatok könnyen levezethetőek, majd segítségével probléma-megoldási lehetőségeket tudunk nyújtani.

Színes világa vidámságot és örömeztetést kelt a kis lelkükben, ezzel a beszédüket is észrevétlenül fejleszti. Nyomon követhetjük a gyermek mozgásfejlődését, megfigyelő- és alkalmazkodóképességét, beszédfejlődését. Fontos jellemzője, hogy a mozgás és a szó egybekapcsolásából alakul ki a játék, ezáltal fejlődik a szem-kéz mozgásának összerendezése, és a beszédkézség is. Önállóságra ösztönzi a gyerekeket.

- Építőjáték: játékok, eszközök összerakása, először véletlenszerűen, később tudatosan tervezve. Fontos a tapasztalat, a kreativitás, az eszközök sokszínűsége. A játékeszközök megválasztásánál fontos figyelembe venni a csoport fejlettségét egyénileg és csoportszinten, a csoport összetételét, az eszközök tekintetében pedig a méretüket, a minőséget, anyagának a változatosságát, illetve a nyugodt helyszínt. Az építőjátékok során fejlődik a gyermekek szem- és kézkoordinációja, a finommotorikája, a térészlelésük, kreativitásuk, vizuális memóriájuk.
- Barkácsolás: a kicsik a különböző játékokhoz szükséges eszközöket készítik, amelyeknek minden esetben valamilyen funkciójuk van. Ezeket az eszközöket először mi óvodapedagógusok készítjük, s tanítjuk meg a gyerekeket is rá. Az ehhez szükséges szerszámok használatát megismertetjük velük. A megvalósításban később is a segítségükre vagyunk. A szerszámokat arra külön kijelölt helyen tároljuk.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- ✓ A gyermekek képesek több napon keresztül egyazon játéktémát folytatni, azt együttesen szervezni
- ✓ Játékukban dominánsan jelentkezik a szimbolikus és a szerepjáték, melyben a gyermekek képzelete, szervezőkészsége, alkalmazkodóképessége, empátiás készsége és kommunikációs képessége fejlődhet.
- ✓ Szabályjátékokat önállóan szerveznek, képesek az együttműködésre, alkalmazkodnak a szabályokhoz
- ✓ Építményeikben, konstruáló tevékenységükben tükröződik a kreativitás
- ✓ Ismert meséket dramatizálnak, báboznak
- ✓ Viselkedési kultúrájukban megjelenik az udvarias kifejezések használata

2.) Verselés, mesélés

Saját vers és mesealkotással lehetőséget adunk a gyermekek számára az önkifejezésre. Ezt szolgálja a mozgással és ábrázolással történő kombinálás is. Célunk a magyar kultúra átörökítése a korosztálynak megfelelően, a gyermekek értelmi-érzelmi fejlődésének segítése, nyelvi képességek fejlesztése. A gyerekek saját mesealkotása az önkifejezés egyik módja. Ezért fontos a változatos irodalmi értékek közvetítése számukra, és az irodalom iránti érdeklődésük felkeltése. Megalapozzuk a könyvek iránti szeretetüket, az életkoruknak megfelelő irodalmi anyagokat választunk, mindig a már meglévő ismeretekre építünk. Elsődleges forrásaink a magyar népmesék és gyermekmondókák. Az óvónők naponta mondanak mesét és verseket a gyerekeknek. Azt szeretnénk, ha ez a számukra nemzetiségi nyelven is élményt nyújtana. Ezen kívül arra is ösztönözzük őket, hogy önállóan találjanak ki és meséljenek mesét, valamint rövidebb párbeszédű történeteket német és horvát nyelven is alkossanak. A mese segít az indulatok és a szorongások oldására is, hasznukra van a feszültség levezetésében. Elsősorban a hangulatos, szép nyelvezetű népmeséket választjuk. Az előadásmódnak minél élményszerűbbnek kell lennie, hogy a gyerekek figyelmét lekösse, és hogy minél nagyobb örömet leljék benne.

A kisebbek számára könnyen érthető, rövid, ritmusos meséket és verseket választunk. 4-5 éves korban már állatmeséket és láncmeséket is alkalmazunk. A nagyoknál már helyet kapnak a nagyobb terjedelmű tündérmesék, a cselekményes állatmesék, tréfás mesék, műmesék, kiszámoló, a magyar klasszikusok és a magyar írók modern meséi, valamint más népek meséi is. Minden esetben szeretetteljes, érthető és könnyen követhető beszédre törekszünk. A gyermekeknek lehetőségük van az önálló mesélésre és önálló vagy közös mesealkotásra is.

Rendszeresen bábozunk, ami elsősorban szintén játék. Így élményeiket, ismereteiket játékos formában dolgozhatják fel. Ezen kívül színházba, meseelőadásokra visszük a gyerekeket. Az önkifejezés hatásos eszköze a mesék eljátszása, tovább költése, a mese szerkesztése, befejezése. A meséket lerajzoltatjuk a gyerekekkel. A meseillusztráció készítését nagyon szeretik a gyermekeink.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Oldott, derűs légkör teremtése, amelyben a gyermekek természetes közlési vágya, a meglévő ismereteinek különféle élethelyzetben való gyakorlása fejlődik és fejleszthető.
- Életkori sajátosságokhoz igazodó anyanyelvi és mozgásos játékok beépítése a mindennapi tevékenységekbe.
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a dajka beszédmintájának, kommunikációjának összehangolása
- Népi, klasszikus és kortárs multikulturális, interkulturális irodalmi, esztétikai élmények közvetítése, hagyományok ápolása.
- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- Beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása, figyelembe véve a gyermeki személyiségvonásokat és szükségleteket (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok, beszélgető körök, interaktív játékok.
- Megfelelő anyagválasztással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználásával a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlesztése.
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása, fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének szakemberrel történő összehangolása.
- A mesélés szerepének megismertetése a szülők körében, a szülők nevelési szemléletének formálása.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- ✓ Önállóan mondanak rövidebb-hosszabb verseket, rigmusokat.
- ✓ Megjegyznek 10-14 mondókát, 6-8 verset és 10-15 mesét.
- ✓ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk és társaik szórakoztatására.
- ✓ Képesek saját vers- és mesealkotásra, összefüggő mese, történet kitalálására, annak mozgásos megjelenítésére, kifejezésére.
- ✓ Elkezdett történeteket fantáziájuk segítségével folytatni tudnak.
- ✓ A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.

- ✓ Szívesen nézegetnek könyveket, vigyáznak az épségükre.
- ✓ A térbeli irányokat, viszonyokat, illetve verbális kifejezéseket helyesen használják.
- ✓ A nemzeti kultúrkincsből ismernek verseket és meséket.

3.) Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés a gyermekek életének már a születéstől a mindennapjaik részévé válik.

Célunk:

- Gyermekeink szeressék meg a zenét, legyen igényük az éneklésre és zenélésre.
- Ritmusérzékük fejlődjön, zenei hallásuk, mozgásuk, zenei kreativitásuk fejlesztése.
- Az éneklés és zenélés része legyen a mindennapjaiknak.
- Zenei anyanyelvük fejlődjön.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A zenei érdeklődés felkeltése és fenntartása,
- Népi gyermekdalok közvetítése, megtanítása, zenei ízlés fejlesztése.
- A magyar népi hagyományokon alapuló mondókák, játékok, dalokat ápoljuk, átörökítjük. Erősítjük ezzel a szülőföldhöz való kötődésüket.
- Ösztönözzük őket az éneklésre, a dalos játékokban való részvételre, a zenehallgatásra. Fejlesztjük a gyermekek hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, esztétikus mozgását. Egyszerű tánclépéseket tanítunk nekik, amivel a néptánc alapjait rakjuk le.
- A közös éneklések és játékok gazdagítják az anyanyelvi örökségünket.

A zenei anyag kiválasztásánál alapul a magyar népi játékokat, mondókákat, népdalokat és néptáncokat vesszük. Figyelembe vesszük a gyerekek zenei érdeklődését és képességeiket, a már meglévő ismereteikre építünk. Megismerkedünk a népzenei anyaggal is, és más népek zenéivel. A kisebb gyerekekkel 7-8 népi mondókát tanítunk, és 10-15 gyermekdallal ismertetjük meg őket. Ezek ritmosos, egyszerű dalok. Folyamatosan erősítjük bennük az éneklési kedvet, valamint megismertetjük őket a környezetünk hangjaival. Egyszerű hangszereket, ritmushangszereket, csörgődobokat biztosítunk nekik a fejlődéshez. Gazdagítjuk az érzelmvilágukat az éneklésen és mondókákon keresztül. Erősítjük az összetartozást bennük a közösen játszható dalos játékok által, valamint ezekben a játékokban vállalható szerepek fejlesztik a gyerekek alkalmazkodó képességét is.

4-5 éves korban a vidám éneklési kedvre építjük a zenei fejlesztést. Itt már egyre inkább hangsúlyt kap az éneklési készség fejlesztése és a hallásfejlesztés. A dalok hangterjedelme fokozatosan bővül, újabb gyermekdalokat tanítunk és a mondókák ismerete is gazdagodik. Az új dalos játékok már szerepcserés vagy párválasztós játékok. Különböző hangszerek hangjaival és újabb hangszerek hangjaival ismerkedünk meg. A hangszerek megnevezéseit megtanulják magyar, német és horvát nyelveken. Megismertetjük őket az ütemmel, a gyors-lassú ritmusok közötti különbségekkel. Népzeneire egyszerű lépéseket tanulunk. Készségfejlesztő játékokban vesznek részt, dalos játékokat és körjátékokat játszanak, nemzetiségi nyelveken is. Ünnepekhez kapcsolódó dalokat és táncokat ismernek meg.

Nagycsoportos korban már a zenei anyag mind hangterjedelemben, mind ritmusban, mind a mozgásformában bővül, bonyolultabbá válik. Az énekes játékok számát újabb 15-20 dallal bővítjük, 5-6 műdalt, 5-10 mondókát tanulunk. Német és horvát nyelveken is. A magas-mély hangokat, a ritmusbeli különbségeket egyre könnyebben megkülönböztetik. A halk-hangos hangerősséget alkalmazzák, improvizációs készségük erősödik. A zenei tevékenység naponta és kötetlenül folyik a csoportokban. A mindennapok része. A játékokban is megjelenik.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- ✓ Éneklés megszeretése, zenélés szeretetének kialakulása.
- ✓ Zenei élmények befogadásának képessége.
- ✓ Élvezik a gyerekek és igénylik a zenehallgatást.
- ✓ Zenei kreativitás megjelenése a gyerekeknél.
- ✓ Hallják a tempóbeli, hangmagassági különbségeket.
- ✓ Érzik a dalok ritmusát életkoruknak megfelelően.
- ✓ Tisztán, érthető szövegmondással tudnak énekelni.
- ✓ Legalább 10 dalt önállóan is el tudnak kezdeni énekelni.
- ✓ Dallamokat dúdolásról, hangszerről felismernek.
- ✓ Ritmust tudnak tapsolni, illetve visszatapsolni.
- ✓ Ismernek egyszerű táncos mozgásokat.

4.) Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az ábrázoló tevékenységek a gyermekek számára a tárgyi világ megismerésének egyik fontos eszköze. A világról szerzett tapasztalataikat, élményeiket képi úton rögzítik és fejezik ki. Minden kisgyermek más és más élménnyel, tapasztalattal érkezik hozzánk, ezért ezeket a különbségeket minden esetben figyelembe kell venni. Úgy fejleszteni őket, hogy ezeket a különbségeket elfogadjuk, valamint ezekre építünk.

Célunk egy saját formanyelv kialakítása az gyermeki élmények gazdagításával, illetve az alkotó önkifejezés fejlesztése. Megalapozzuk a szép iránti igényüket, az esztétikai érzékenységüket és az azok befogadására irányuló képességüket. Megteremtjük az ezekhez szükséges feltételeket, beszerezzük az anyagokat, eszközöket hozzá, biztosítjuk a helyet és az időt. Motiváljuk a gyermekeket az önkifejezésre, felkeltjük az érdeklődésüket. Az életkori sajátosságokat figyelembe véve ismertetjük meg őket a különböző anyagokkal, az ábrázolás technikai alapelemeivel és eljárásokkal. Megmutatjuk nekik a magyar népi művészet értékeit és népi használati eszközöket. Arra törekszünk, hogy mindig maga az alkotó tevékenység, s annak öröme a fontos.

A csoportszobában a vizuális eszközöknek állandó helyet biztosítunk, így ezekhez a gyerekek bármikor hozzáférhetnek és használhatják őket. A szabad alkotás öröme mindig elérhető számukra. A természetes anyagok gyűjtése és felhasználása folyamatos, ezek fokozzák a gyerekek alkotókedvét, felidézzük a gyerekek egyéni és közös élményeit. A vizuális tevékenységekhez kapcsolódnak verbális tevékenységek is. Megnevezzük az anyagokat, az eszközöket, megtanuljuk azok megnevezéseit magyarul, illetve nemzetiségi nyelveken is. Megtanuljuk a színeket és a formákat, bővítjük a gyermekek szókincsét. A kész alkotásokat kitesszük a falakra dekorációként, értéként kezeljük őket.

4-5 éves kortól jelenik meg az ábrázolásban az ember formája, illetve a környezet és tárgyak rajzolása, cselekményes jelenetek ábrázolása. Bővítjük az eszközöket a barkácsoláshoz és rajzoláshoz egyaránt. Színeket választanak a gyerekek, keverik is már a színeket a festés során, körvonalakat használnak. Rajzolnak ceruzával, színes ceruzával, krétával aszfaltra. Képeket alkotunk fonalakkal és textilekből is. Készítünk az ünnepek alkalmával ajándéktárgyakat, játékokat vagy bábokat is. Ezekhez szintén szükség van a folyamatos anyaggyűjtésre. Színes papírból képeket alkotnak. A megtanulandó technikák között szerepel a tépés, ragasztás, hajtogatás is, csakúgy, mint a fonás és gyöngyfüzés.

A 6-7 éves korosztálynál már megjelenik a térkifejezés is, ábrázolják az egymás alatti, illetve feletti formákat. Gazdagodnak a technikai lehetőségek is. A színeket széles választékban

használják. Megtanulják a helyes ceruzafogást, erre nagy hangsúlyt fektetünk. Közösen díszítjük és rendezzük a környezetünket, alkotásaikat kiállítjuk, ezzel is formáljuk a gyermekek szép-igényét, valamint a környezettudatos magatartását.

A kézimunka, a rajzolás, a festés, a barkácsolás mind részei a mindennapi játéknak, lehetőségük van a gyermekeknek a foglalkozásokon kívül is, játékidőben ezeket gyakorolni. A szülőknél tudatosítjuk, hogy a gyermekek számára fontos az otthoni rajzolás, festés, kézimunkázás is.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az önálló gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése, örömteli alkotó légkör kialakítása.
- Mozgással, cselekedtetéssel, vizuális élmények biztosításával, az észlelő funkciók változatos gyakoroltatásával, párhuzamosan végezhető tevékenységszervezéssel sokszínű tapasztalatok nyújtása.
- A belső képek gazdagítása, a gyermeki ábrázolás ösztönzése, változatos lehetőségek felkínálásával.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, a környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása, fejlesztése a népi motívumok alkalmazásával
- A gyermeki élmény és fantázia világának gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó, alakító önkifejezés és az önérvényesítő gyermeki tevékenység fejlődésének segítése.
- Önértékelésre, egymás munkájának megbecsülésére nevelés.
- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilvánulásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése (például megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatásához kapcsolódó élmények megbeszélése).
- Az ábrázolási tevékenységükben lassan fejlődő, esetleg diszgráfia tüneteit mutató gyermekek egyéni fejlesztése, folyamatos jelzés a szakembereknek.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- ✓ Rajzolás, festés, ábrázolás szeretetének kialakulása.
- ✓ Élmény és fantáziaviláguk fejlődik.
- ✓ Szín- és formaviláguk gazdagodik.
- ✓ Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket.
- ✓ Formaábrázolásuk változatos. Képesek a jellemző formákat hangsúlyozni.
- ✓ Emberábrázolásban meg tudják jeleníteni a részleteket.
- ✓ Ceruza, ecset helyes fogását megtanulják, az olló használatát megtanulják biztonságosan alkalmazni.
- ✓ Önálló és csoportos munkákat is készítenek.
- ✓ Részt vesznek az őket körülvevő tér berendezésében.
- ✓ Díszítésben szívesen részt vesznek, igénylik azt.
- ✓ Képesek a fontosabb formai jellemzők, és az eszközök megnevezésére

5.) Mozgás

Célunk a gyerekek természetes mozgáskedvének fenntartása, mozgásigényük kielégítése, illetve a mozgás megszerettetése. Ezzel megalapozható az egészséges életvitel is a minden napjaikban. Feladatunk a testséma fejlesztése, a gyerekek koordinációs és kondicionális képességeinek fejlesztése, a nagymozgás és a finommotorika fejlesztése egyaránt, az érzékelés fejlesztése. Ehhez a gyerekek számára mindenképpen megfelelő helyet, időt és eszközöket kell biztosítanunk. A mozgásos játékok jótékonyan hatnak az erő fejlődésére és az állóképességre, teherbíró képességre, az egészséges fejlődés része. A mozgásos tevékenységeknek fontos részük van az izmok erősítésében, a helyes testtartás kialakításában, az önkontroll megtartásában, a pozitív én-kép kialakulásában, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésében, az együttműködés és alkalmazkodás megtanulásában, szabálykövetésben, és egészséges életmódra nevelésben.

A foglalkozásokon játékos jellegű atlétikai gyakorlatokat és tornagyakorlatokat végeznek a gyerekek, amit nagyon élveznek. Fontos a gyerekek térben elfoglalt helye, testük és a tárgyak viszonyának és elhelyezkedésének felmérése, mozgás közben elegendő helyre van szükségük. Jellemző a szőnyegen történő torna is, többször mezítláb tornáztatjuk a gyerekeket. A testrészek megismerésével az én-kép kialakulása is könnyebb. A szem-kéz és a szem-láb

koordinációs gyakorlatok, a tér mozgásos megismerése nagy szerepet kap. Jellemzően a 4-5 éves gyerekeknél. A 6 éves gyerekeknél már kiemelten kerül fejlesztésre a finommotorika.

Időjárástól függően a szabadban is tartunk mozgásos foglalkozásokat, illetve spontán mozgásos tevékenységeket. A játékmagyot mindig úgy állítjuk össze, hogy az a gyermekeknek felfrissülést és edzést, igazán mozgásörömet jelentsen. A benti tornatermi foglalkozásokhoz különböző tornaszerekkel és eszközökkel rendelkezünk, a szabadtéri játékokhoz udvari játékok és mobil tornaszerek állnak a rendelkezésünkre.

Speciális mozgásfejlesztésre van szükség a rossz testtartású gyermekeknél és a lábsüllyedéses gyermekek esetében. Óvodapedagógusaink mindent megtesznek ezek kijavítására és megelőzésére. A gyermekeket a foglalkozásokon mezítláb tornáztatják, lehetőség szerint a csoportszobai játéknál is a szőnyegen levetetik a cipőt.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Rendszeres, mindennapi mozgással az egészséges életmódot erősítő tevékenységek biztosítása, az egészséges életvitel kialakítása, a gyermekek egészségének megőrzése, edzése
- A játékos mozgás, torna által a mozgásigény kielégítése, felkeltése, mozgáskultúra fejlesztése az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével
- Nevelési feladatok megvalósításához mozgásos tapasztalatok tervezése és mindennapi gyakorlati megvalósítása
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség fejlesztése, mozgásra készítő biztonságos környezet kialakítása
- Játékos mozgásban az értelmi és szociális képességek, társra figyelés fejlesztése
- A testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), a fizikai erőnlét, a koordinációs készségek és a térérzékelés tudatos fejlesztése

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- ✓ Mozgás szeretetének kialakulása.
- ✓ Alkalmazkodni tudás, önkontroll, segítőkészség kialakulása.

- ✓ Életkornak megfelelő állóképesség és erőnlét kialakulása.
- ✓ Nagymozgás, finommozgás és egyensúlyérzékelése fejlődése.
- ✓ A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- ✓ A gyermekek mozgása összerendezett, kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük.
- ✓ Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- ✓ Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- ✓ Szeretnek futni, képesek 50–100 m távolságot kitartóan végigfutni.
- ✓ A természetes mozgások (csúszás, kúszás, mászás, dobás) technikáit ismerik.
- ✓ Tudnak helyben labdát pattogtatni.
- ✓ A különböző versenyjátékokban, ügyességi játékokban betartják a szabályokat.
- ✓ Képesek alkalmazkodni társaikhoz, toleránsak, együttműködők, segítőkészek.

6.) Külső világ tevékeny megismerése

a) Környezeti tartalommal

A külső világgal kapcsolatos élmények hatására fejlődik ki a gyerekekben a természettel élni tudó és az azt védő szokásrendszer. Megalapozódik az érzékenységük. A külső világon értjük mind a természeti környezetet, mind az ember által épített környezetet. Mi óvodapedagógusok pozitív példát mutatunk ahhoz, hogy a gyerekek megszeressék a környezetüket, tiszteljék, ragaszkodjanak hozzá, óvják azt környezettudatos magatartással és a kellő ismeretekkel eligazodjanak benne.

A külső világ tevékeny megismertetése séták, kirándulások alkalmával folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel, spontán adódó élményszerzési lehetőségek kihasználásával, az aktuális évszakok megismertetésével történik, illetve a napszakok, az események, vagy az aktuális ünnepek határozzák meg. A gyermekek meglévő tapasztalataira, valamint kíváncsiságára építünk. A különböző megfigyeléseket és élményeket a gyerekek minél több érzékszervükkel tapasztalják meg. Fokozott figyelmet fordítunk a társadalmi, természeti környezetünkből, helyi sajátosságainkból adódó lehetőségekre. Együttműködünk a szülőkkel. Felhívjuk a figyelmet az élőlények szeretetére, óvására és ápolására.

Célunk, hogy a gyerekek az aktivitásuk és az érdeklődésük által tapasztalatokat szerezhessenek a természeti, emberi, tárgyi környezetről, és annak formai, téri, mennyiségi

viszonyairól. A valóság felfedezése során a pozitív érzelmi viszony kialakítását igyekszünk segíteni a természet és az emberi alkotások iránt, a környezet felfedezése során olyan tapasztalatokat tudjanak szerezni a gyermekek, amelyek az életkoruknak megfelelő eligazodáshoz és tájékozódáshoz szükségesek. Megismertetjük őket a szülőföld, a táj szépségeivel és jellegzetességével, a helyi szokásokkal, hagyományokkal és néphagyományokkal, családi és tárgyi értékekkel, ezek szeretetével és védelmével. Elmélyítjük a nemzetiséghez tartozás érzését. A meglévő ismereteiket elmélyítjük és rendszerezjük. Ezek segítségével változatos tevékenységeket biztosítunk, a lakóhely és a környezet sajátosságainak figyelembevételével. Ünnepek megtartásával közvetítjük a nemzeti kulturális értékeket és hagyományokat. Megtanítjuk, hogy hogyan fedezzék fel a környezet szépségét, hogyan lássák meg az ok-okozati összefüggéseket, ugyanakkor példát mutatunk a természeti pusztulásokra is. Megtanítjuk nekik, hogy hogyan védjék a környezetet. Megtanítjuk a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág védelmének alapjaira, a környezettudatos magatartásra. A csoportszobákban természetsarkot alakítunk ki, ahol a gyakorlatban is hasznosíthatják a tudásukat. Ezekhez használt eszközöket számukra hozzáférhető helyen tartjuk. Úgy a növények, mind az állatok fejlődéséről és gondozásáról ismereteket adunk a gyerekeknek. A tapasztalatszerzések során gyarapodik a gyermekek szókincse, nyelvi kifejezőképessége.

Az óvodáskorú gyerekeknek meg kell ismerniük óvodájukat, a velük foglalkozó felnőtteket, a csoporttársaikat, a család fogalmát, az óvoda udvarának és annak közvetlen környezetét, az évszakokat, gyümölcsöket, növényeket, néhány állatot, a színeket. Gazdagítják a természetsarkot érdekes tárgyak és termények gyűjtésével. Fel kell ismerniük a gyakori közlekedési eszközöket, gyakorolják a gyalogos közlekedést. Séták alkalmával megismerkednek a középületekkel, így a községházával, kultúrházzal, iskolával, napközi otthonnal, orvosi rendelővel, egészségházzal, postával és üzletekkel.

A 4-5 éves kort elérve már megismerkednek:

- a tágabb környezetükkel is a séták alkalmával,
- a családtagok nevének és lakcím megismerése,
- az otthonukhoz vezető útvonal megismerése,
- alkalmazzák a színeket,
- alapvető közlekedési szabályok ismerése,
- az időjárás megismerése és megfigyelése,
- napszakok, évszakok ismerése,

- növények gondozásának megtanulása, zöldségek, gyümölcsök megismerése szélesebb körben is,
- az állatok megismerésének szélesítése,
- kirándulások szervezése az ismeretek bővítésére,
- környezet és természetvédelem megtanulása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, kíváncsiságára, megismerési vágyára, sokoldalú érzékelésén alapuló érdeklődésére építés. A természeti és szűkebb lakókörnyezetükhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Több érzékszervre ható és cselekvés közben felfedezett környezeti tapasztalatszerzés feltételeinek megteremtése, a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.
- Tanulási készségeket, képességeket meghatározó részfunkciók tudatos fejlesztése, alkalmi, folyamatos megfigyelés, gyűjtés szimulációs játékok közben.
- A környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban spontán és irányított beszélgetéssel az önértékesítő törekvések segítése, az anyanyelvi-értelmi nevelés megvalósítása.
- A gyermekek önálló véleményalkotási, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet átalakításában.
- A beszélő környezet megteremtése, a természetes beszéd- és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése és a gyermeki kérdések támogatása.
- Olyan jeles napok, településünkhöz fűződő néphagyományok, multikulturális elemek beépítése az óvodai életbe, amelyek érzelmileg gazdagítják a gyermekek óvodai életét, fejlesztik erkölcsi tulajdonságaikat, megalapozzák szokás- és normarendszerüket.
- A családi tárgyi kultúra értékeinek megismerése, beépítése a napi gyakorlatba.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális pedagógiai módszerekkel történő tevékenységének, tapasztalatszerzésének biztosítása.
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, bevonásuk a környezet megfigyelésébe, átalakításába.
- Célunk a körülöttünk lévő világ megismertetése, a matematikai érdeklődés felkeltése, és a logikus gondolkodás megalapozása.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- ✓ A gyermekek életkoruknak megfelelően érdeklődnek a szűkebb és tágabb környezetük iránt.
- ✓ A gyermekek irányított és spontán megfigyelésekből adódó önálló véleményüket, tapasztalataikat problémahelyzetek mérlegelésével el tudják mondani, mesélni
- ✓ A gyermekek elemi ismerettel rendelkeznek:
  - Tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét, életkorukat
  - Ismerik a testrészek neveit, helyét, funkcióját, igényesek testük tisztaságára
  - Különbséget tudnak tenni évszakok között, ismerik az évszakok jellemzőit
  - Felismerik az időrendiséget, oksági viszonyokat, a napszakok tevékenységeit
  - Ismerik a hagyományokat, a nemzeti, multikulturális értékek egyes eleme
  - Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, jellemzőit, azonosságait és különbségeit
  - Alkalmazzák a főbb közlekedési szabályokat
  - Óvják környezetük tárgyi, természeti jelenségeit, alakul környezettudatos magatartásuk. Részt vesznek aktívan a környezetvédelmi munkákban.
  - Önállóan gyakorolják – dajkák bevonásával – a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényekkel, állatokkal kapcsolatos munkákat.

b.) matematikai tartalommal

A környező valósággal való ismerkedés, a folyamatos cselekedtetés kapcsán a gyermekek sokoldalú tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és

mennyiségi jellemzőiről. Matematikai tartalmú elem valamennyi tevékenységben jelen van, és a súlyozottan mozgáson, érzékelésen alapuló tapasztalatszerzés szinte észrevétlenül megvalósítható.

Az óvodapedagógus elsődleges feladata gondoskodni a megfelelő eszközök és tevékenységek biztosításáról, amely felkelti a gyermek érdeklődését és változatos, sokszínű lehetőséget nyújt az alapvető matematikai készségek, képességek fejlődéséhez. A matematikai tevékenységhez jó színvonalú eszköztár – színes rúd, szöges tábla, logikai játék, tükrök, testek, síkmértani formák, mérleg, mérőegységek, kártyák, dominók, képes kirakók, saját készítésű munkalapok, fejlesztőfüzetek stb. – állnak rendelkezésre.

A külső világ tevékeny megismerése – mennyiségi és formai összefüggések célja

- ✓ A gyermekek rendelkeznek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően
- ✓ sokoldalú érzékszervi megtapasztalásból eredő mennyiségi, formai és kiterjedésekkel összefüggő ismeretekkel, készségekkel,
- ✓ tapasztalataikat tevékenységekben tudják alkalmazni.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek spontán és irányított helyzetekből adódó matematikai tapasztalatszerzés útján történő érdeklődésének felkeltése.
- Pozitív viszony kialakítása, a problémahelyzetek megoldásához a logikus gondolkodás megalapozása, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása.
- A kognitív képességek cselekvés során történő fejlesztése, különös tekintettel az érzékelés, észlelés, emlékezés, megértés fejlesztésére.
- A gyermeki tevékenység változatos formáinak (egyéni, páros, mikrocsoportos) biztosítása, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok összegzése.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének megalapozása, sajátos logikájának elfogadása egymás véleményének meghallgatásával, kortárs kapcsolatokban és problémahelyzetekben.

- A gyermekek aktív, passzív szókincsének, mennyiségi-minőségi gyarapítása, a fogalmak, relációk körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása. A gondolatok, a problémamegfogalmazás pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált képességfejlesztés.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- Életkornak megfelelő logikus gondolkodás.
- Jó problémamegoldó képesség.
- 10-es számkör megismerése.
- Irányok ismerése és helyes értelmezése.
- Alapvető formák felismerése és azonosítása.
- Egész összerakása részekből.
- Alapvető mértani testek ismerése és helyes megnevezése.

Környezetvédelemre nevelés:

Célunk, hogy a gyerekek környezetüket védő és szerető emberekké váljanak. Segítenünk kell kialakítani a környezettudatos viselkedési formákat, szokásokat, valamint a harmonikus kapcsolat kialakítását a természettel. Természetszerető, a környezetüket védő embereket nevelünk. Mint a többi képességük fejlesztésére, erre is az óvodáskorban a legfogékonyabbak, ekkor tudjuk lerakni az alapokat.

A dekorációk elkészítéséhez természetes anyagokat használunk, az óvoda udvarát is közösen gondozzuk, szépítjük. Virágokat és facsemetéket locsolunk. Sétálunk a faluban, figyelemmel kísérjük a fejlődését, ismerkedünk a lakóhelyünkkel. Óvodai életünk során megtanítjuk a gyerekekkel a szelektív hulladékgyűjtést, takarékosagra szoktatjuk őket a vízzel, villannyal. Személyes példát mutatunk, érthető magyarázatot adunk róla. Ebbe a szülőket is bevonjuk. Megemlékezünk az Víz világnapjáról (március 22.), a Föld napjáról (április 22.), és a Madarak és Fák napjáról (május 20.).

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- A gyerekek szeretik a természetet, a növényeket és az állatokat óvják és gondozzák.
- Részt vesznek a környezetük alakításában.
- Érzik a természet védelmének fontosságát életkoruknak megfelelő szinten.

7.) Munka jellegű tevékenységek

A munkajellegű tevékenységek a személyiségfejlesztés fontos eszközei, meghatározzák a gyermekek szociális képességeinek, készségeinek, kompetenciáinak fejlődését. A játékkal és a cselekvő tevékenységekkel nagyon hasonlatos tevékenység. A pedagógusainktól pontos, tudatos szervezést igényel. A munka a gyermekek együttműködő készségét, saját én-képének pozitív kialakulását, valamint saját maguk és mások elismerésének képességét fejleszti és alakítja ki. Célunk, hogy a munkatevékenységeket a gyermekek örömmel, pozitív hozzáállással, lelkesedéssel végezzék, ezekben a tevékenységekben is jó kedvvel és tevékenyen vegyenek részt. Megőrizzük a munkatevékenységek játékos mivoltát, ugyanakkor megtanítjuk nekik a munkák különböző szakaszait, megismerik a munka eszközeit, biztosítjuk nekik azokat. A munka jellegű tevékenységeket is az életkortól függően hozunk be a gyermekek életébe. Egyéni képességekre alapozunk. Sikerélményt biztosítunk a kicsiknek. Értékelésünk mindig pozitív és megerősítő.

A legkisebbekkel együtt végezzük a munkafeladatokat, mintát adunk nekik, a segítségünkre vannak inkább. Bemutatjuk nekik a munkafázisokat, elmagyarázzuk a tevékenységeket. Minden gyermeket egyéni tempójához mérten, eltérő fejlettségi szintjéhez mérten fejlesztünk. Később erre a bevezetett tudásanyagra építünk. A tevékenységek bővülnek, környezetünket rendezzük, díszítjük, a természetből anyagokat gyűjtünk, kerti munkákat ismernek meg, rendbe tartjuk az udvart. Naposi teendőket is ellátnak. Játékokat játék után a helyükre pakolják. Előveszik és kiosztják a tornaruhákat. Az ágyazásnál segítenek.

Megteremtjük a munkavégzéshez fontos nyugodt légkört. Munkalehetőségeket szervezünk. A munkák menetét, illetve a használati tárgyak megnevezéseit megtanulják.

A gyerekek egyéni sajátosságait és a terhelhetőségét mindig figyelembe vesszük. Megtapasztaltatjuk velük a munka és a játék közötti különbségeket. Az értékelés mindig ösztönző, tiszteletben tartjuk az elvégzett munkájukat. Ugyanerre hívjuk fel a szülők figyelmét is.

Az óvodapedagógus feladatai

- A munkavégzéshez alapvető feltételek biztosítása (idő, hely, eszköz, légkör)
- A gyermekek önkéntesen, önállóan, örömmel, képességeik szerint végezhesék a személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a közösség érdekében végzett munkatevékenységet. Aktív-cselekvő részvétellel a munkavégzés lépéseinek elsajátíttatása.

- Tudatos pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges szokások kialakítása és betartásának konkrét, reális, fejlesztő értékelése. Az iskolakezdéshez szükséges munkaérettség kialakítása.
- Saját és mások munkájának elismerésére, megbecsülésére nevelés.
- Önálló véleményalkotás, döntési képesség fejlesztése kortárs kapcsolatokban, együttműködés közben.
- A közösségért végzett munkák vállalásánál jelenjen meg a helyes önértékelés és önbizalom.
- Beszélő környezet biztosítása, a kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések támogatása a munkavégzés során.
- A munkatevékenységek során – eszközhasználat, helyi jellegzetességek – a szülőföldhöz, nemzethez kötődés erősítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekekkel – speciális szakemberekkel – végzett pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges készségek formálása.
- A munkavégzésben a szülők közreműködésének, aktív részvételének ösztönzése

Területei

- a) Önkiszolgáló munka
- b) Környezet rendjének megőrzése
- c) Alkalomszerű munka (egyéni megbízatás)
- d) Felelősi munka
- e) Naposi munka
- f) Növénygondozás

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- Szívesen vállalják és végzik a gyerekek a játékos jellegű munkatevékenységeket.
- Kitartóan, aktívan tevékenykednek, munkatempójuk különbségei ellenére képesekké válnak az együttműködésre, szociális magatartásuk (kivárási, tolerancia) a közösségi kapcsolataikat pozitívan befolyásolja.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Képesek – életkori szinten – saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására.
- Kialakul a környezet rendjének, megtartásának, megóvásának, gondozásának igénye.
- Kialakul az iskolakezdéshez a testi, lelki és szociális érettség.

8.) A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni.

A tanulás tevékenységekben valósul meg. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodapedagógus által szervezett foglalkozásokon, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A világban mindent, ami megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent, komplex foglalkozások rendszerén keresztül juttatnak el a gyermekekhez.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja

Változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire, építés közben

- o alakuljon kompetenciájuk,
- o erősödjön attitűdjük, készségeik, képességeik,
- o fejlődjön kreativitásuk.

Az óvodapedagógus feladatai

- A megismerési vágy, kíváncsiság, sokoldalú érdeklődés kielégítése, az óvodában folyó tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítása
- A gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése, az előzetes tapasztalatok figyelembe vételével
- Különböző élethelyzetekben a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből szerzett spontán tapasztalatainak, ismereteinek a célirányos fejlesztése
- Tevékenység közben szokások formálása, szociális együttlét iránti igény felébresztése; türelem, kivárás, alkalmazkodás, egymás segítése
- A gyermek önkifejező törekvéseinek segítése
- Modellértékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására
- Értelmi, kognitív és kommunikációs képességek fejlesztése (érzékelés, valósághű észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, valósághoz közelítő képzelet)
- A gyermekek személyiségének fejlesztése; önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat

- A gyermek érési folyamatához, személyiségéhez igazított pedagógiai módszerek alkalmazása
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése
- A gyermekek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális háttérének figyelembe vételével differenciált, egyéni fejlesztése
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése, az alábbi módon: Az iskolaérettséget támogató pedagógiai munka
  - a) Az iskolaválasztás támogatása
  - b) Az iskolával való kapcsolat fenntartása
  - c) Az óvoda–iskola átmenetet segítő program kidolgozása, megvalósítása

A tanulás feltétele, formái, típusai, elvei

A tanulás feltétele

Sokoldalú érzékelésen, észlelésen alapuló tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása.

Az óvodánkban lehetséges tanulási formák

- spontán játékban tapasztalatszerzés
- gyermeki kérdésekre-válaszokra épülő ismeretszerzés
- célzott megfigyelés, tapasztalat- és élményszerzés (séta, kirándulás)
- cselekvés közben, felfedezés során megvalósuló tanulás
- egyéni és kiscsoportos differenciált képességfejlesztés

A gyermek érési folyamatához igazított differenciált tervezés

A differenciálás az a folyamat, melyben a gyermekek egyéni szükségletéhez igazítjuk a tapasztalatszerzés, élményszerzés alkalmait.

A kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkoztatási forma. Az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges differenciált tevékenységek feltételrendszerét és módszereit.

A fejlődés nyomon követése, az eredmények elemzése, szükséges korrekciója

A gyermekek fejlődését az erre a célra szolgáló fejlettségmérő lapon tudjuk követni, az óvodába lépéstől az iskolakezddésig. Az óvodai nevelés a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében folyik. A gyermekek iskolakészültségét az egyéni érési tempó figyelembe vételével állapítjuk meg, amely az óvodából az iskolába történő lassú átmenetet

segíti. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként kialakul az iskolai munkához szükséges fejlettségi szint.

A tanulás típusai

Az óvónő pedagógiai szabadsága alapján dönt az elvárható és a szükséges szervezeti keretekről, a tevékenységalapú tanulási formákról. A foglalkozások kiterjesztett formában alkalmazandók a szükséges módszertani felkészültség mellett, tervezettek, fokozatos időtartamúak, gyakorlatiasak, tevékenykedtetőek. A csoport aktuális fejlettségi állapota, az egyes gyermekek igénye, szükséglete, a foglalkozások tartalma és a helyi adottságok függvényében tervezzük, hogy melyik napon milyen tanulási keretet-formát választunk.

A tanulás szervezési elvei

- műveltségterületek komplexitása
- a gyermekek egyéni élményei, tapasztalatai, mozgásos és beszédhelyzetek meghatározó szerepe az ismeretszerzésben
- tervszerűség és spontaneitás összhangja
- egyéni fejlettséghez, eltérésekhez igazodó pedagógiai módszer és differenciált fejlesztés

Az utolsó pedagógiai elv különös hangsúlyt kap óvodánkban, hiszen sok a hátrányos helyzetű gyermek, az átlagos képességű.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Óvoda - szülő kapcsolattartása

Folyamatos kapcsolattartásra, illetve szoros együttműködésre törekszünk az óvoda és a szülői ház között. A szülőket bevonjuk a tervezésbe, gyűjtőmunkába, közös játékokba és tevékenységekbe, javaslatainkkal és tanácsainkkal segítjük őket, illetve a családi nevelésre igyekszünk építeni. Célunk a család és az óvoda közötti megfelelő kapcsolatrendszer kiépítése, erősítése.

A családdal való folyamatos együttműködés lehetővé teszi, hogy a gyermekek óvodai élete és fejlődésük, fejlesztésük összhangja zökkenőmentes legyen. A szülő és az óvoda nevelőpartneri viszonyának alapja a nyitottság, egymás értékeinek és nevelési elveinek megismerése, a felmerülő nehézségek közös megoldása. Ezáltal is biztosítjuk, hogy az gyermekek a napjaikat nyugodt, tartalmas játékkal töltsék, kulturált szokásokat sajátíthassanak el, tájékozottak legyenek környezetükről, és elősegítjük, hogy testi-lelki-szellemi fejlettségük megfelelően az óvodáskor végére elérendő fejlettségi szintnek.

Óvodánkknak fontos az óvoda és a család közötti jó kapcsolat megteremtése és fenntartása. A gyerekek fejlesztéséhez és eredményes neveléséhez mindenképpen szükség van a szülők nevelő munkájára is. Az óvodapedagógus a szülő nevelőtársa a gyermek nevelésében és fejlesztésében, törekszünk a velük való hatékony együttműködésre.

A gyermek megértéséhez először a család és a család életének megismerésére kell törekednünk. Ez a beszoktatás előtti családlátogatással kezdődik. Az óvodai nevelés fontos része az is, hogy a szülők mindenképpen érezzék, hogy gyermekük az óvodában biztonságban és szeretetben van. A kapcsolattartás folyamatos, a szülők betekinhetnek a tervezésbe, közös játékokba, foglalkozásokba, gyűjtőmunkákba. Lehetőségekhez mérten próbálunk a családi nevelésre építeni, ezáltal a gyermek óvodai élete és fejlődése összhangban legyen és problémamentesen történjen.

Az óvoda és a család viszonya a nyitottságon és őszinteségen alapul. A felmerülő problémákat, illetve a gyermek fejlődését szülői értekezletek alkalmával is megvitadjuk a szülőkkel. Mindkét fél érdeke, hogy az ilyen találkozások alkalmával hatékonyan tudjuk megtalálni a megfelelő megoldást. Lehetőség nyílik a szülők számára, hogy egyénileg is információt kapjanak gyermekük fejlődéséről. Tapasztalataink szerint elmondható, hogy a szülők többsége odafigyeléssel követi az oktató-nevelő munkánkat, gyermeke fejlődését.

A szülők nevelési célkitűzéseinek ismeretében segítünk abban, hogy elvárásaik az intézményünk felé reálisak legyenek. Tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, módszereinkről, tervezett eseményekről, programokról. Különös figyelemmel és tapintattal adunk tájékoztatást a szülőknek gyermekeikről. Ezzel is biztosítjuk, hogy óvodásaink a mindennapjaikat nyugodt környezetben, tartalmas játékkal töltsék, kulturált viselkedést sajátítsanak el, ismerjék környezetüket, valamint legjobb tudásunk szerint gondoskodunk arról, hogy testi-lelki-szellemi fejlettségük megfeleljen az óvodáskor végére elvárt fejlettségi szintnek.

Óvoda - iskola kapcsolattartása

Nevelésünk egyik fő feladata, hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként belépjen a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. A zökkenőmentes iskolakezdés elősegítése érdekében a helyi sajátosságok, szokások figyelembe vételével korrekt kapcsolatra törekszünk az iskolával.

Az együttműködés alapelvei

- ✚ Kölcsönös nyitottság, bizalom, nevelőpartneri viszony

- ✚ Közös dokumentumok ismerete
- ✚ Nevelési feladatok összehangolása

Céljaink

- Kudarcmentes iskolakezdet és az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése

Feladataink

- Az iskolakészültséget támogató pedagógiai munka (tanulási képességek, kulcskompetenciák, egyéni differenciált képességfejlesztés)
- Képességfejlesztő programok megvalósítása (DIFER- mérés bevezetése)
- Tanulási zavarok kialakulását megelőző módszerek alkalmazása
- Az iskolaválasztás segítése (tanítónők megismerése, nyílt napok, közös kirándulások)
- Közös szabadidős programok szervezése (közös játszóházak, rendezvények, színházlátogatás)
- Pedagógusok kölcsönös látogatása az óvoda nagycsoportjában, illetve az első osztályban

Óvoda – egyéb intézmények kapcsolattartása

Intézményünk széleskörű szakmai és egyéb kapcsolatot tart fenn a következő intézményekkel és szervezetekkel:

- Fenntartó
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság
- Nevelési Tanácsadó
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Pedagógiai szakszolgálati intézmények
- Művelődési ház
- Könyvtár
- Kistérségi nevelési-oktatási intézmények
- Kisebbségi Önkormányzatok
- Orvos
- Védőnő
- Egyházak képviselői

Felhasznált irodalom:

Törvények, jogszabályok:

- A nemzeti köznevelésről szóló **2011. évi CXCV. törvény** (Nkt.)
  - Nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló **229/2012. (VIII. 28.)** Korm. rendelet (Korm.)
  - **363/2012. (XII. 27.)** Kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
  - 1993. évi LXXIX. törvény a Köznevelésről
  - A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló **20/2012. (VIII. 31.)** EMMI rendelet (EMMI)
  - A Klebelsberg Intézményfenntartó Központtról szóló **202/2012. (VII. 27.)** Korm. rendelet
  - **11/1994. (VII. 8.)** MKM-rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
  - A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. (Kjt.)
  - **2012. évi I. törvény** a munka törvénykönyvéről
  - **277/1997. (XII. 22.)** Kormányrendelet a pedagógus továbbképzésekről, szakvizsgáról, és módosítása
  - **1997. évi XXXI. Törvény** a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
  - **26/1997. (IX. 3.)** NM rendelet az iskola egészségügyi ellátásáról
  - A nemzeti, etnikai kisebbség irányelve
  - **32/2012. (X. 8.)** EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
  - **17/2013. (III.1.)** EMMI rendelet a Nemzetiségi óvodai nevelésének irányelve
  - **2011. évi CLXXIX. törvény** a nemzetiségek jogairól
-
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramja 1996, 2009
  - Az óvodai nevelés program 1989
  - Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei 1997
  - Forrai Katalin: Ének – zene az óvodában 1977
  - Kovács György – Bakos Éva: Játék az óvodában 1995
  - Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan 1985
  - Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk 2001
  - Óvodavezetési Ismeretek. RAABE Tanácsadó és Könyvkiadó Kft.
  - Pedagógiai Program óvodáknak 2013
  - Perlai Rezsóné: A matematikai nevelés módszertana 1997
  - Dr. Tótszöllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
  - Zihali Józsefné: Mese – vers az óvodában

Pedagógiai Program

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület fogadta el, a fenntartó hagyja jóvá és a jóváhagyással válik érvényessé.

A hatálybalépés napja a Pedagógiai Program fenntartói jóváhagyásának napja. A Pedagógiai Program hatálybalépésével érvényét veszti az intézmény eddig hatályos jóváhagyott Pedagógiai Programja.

A Pedagógiai Programban foglaltak megtartása az intézmény valamennyi alkalmazottjára kötelező, megszegése fegyelmi felelősséggel jár.

A Pedagógiai Program felülvizsgálatát elrendelheti a fenntartó.

A Pedagógiai Program nyilvánossága:

Jelen Pedagógiai Program, az intézményegység helyi Pedagógiai Programja megtekinthető

- az intézményben

A Garai Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programját a nevelőtestületi értekezlet megtartott határozatképes ülésén elfogadta.

Gara, 2015. október 12.

Kajtár Anikó

Kajtár Anikó

Garai Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde
Intézményvezető